

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
RESİM ANASANAT DALI**

**GUSTAV KLİMT VE EGON SCHIELE’NİN SANAT
ANLAYIŞLARININ BİRBİRİNE YANSIMASI**

Eylül PERÇİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Danışman
Doç. Dr. Semih BÜYÜKKOL**

ANTALYA - 2021

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
RESİM ANASANAT DALI**

**GUSTAV KLİMT VE EGON SCHIELE’NİN SANAT
ANLAYIŞLARININ BİRBİRİNE YANSIMASI**

Eylül PERÇİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Danışman
Doç. Dr. Semih BÜYÜKKOL**

ANTALYA – 2021

T. C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

...../...../2021

Eylül PERÇİN

İmzası

T. C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Eylül PERÇİN tarafından hazırlanan “Gustav Klimt ve Egon Schiele’nin Resim Anlayışlarının Birbirine Yansıması” başlıklı bu çalışma .../.../2021 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Unvanı, Adı Soyadı

Başkan

İmza

Unvanı, Adı Soyadı

Üye

İmza

Unvanı, Adı Soyadı

Üye

İmza

Tez Konusu:

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi:

Mezuniyet Tarihi:

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ/ TEŞEKKÜR

Araştırmada, Batı sanatı tarihinin en çok konuşulmuş ve günümüzde halen popüler olan Gustav Klimt'e, onun sanat yaklaşımına, sanat sürecine ve öğrencisi Egon Schiele'ye değinilmiştir. İkilinin atölye ve resim noktasında buluşan dostluğu birbirlerinin yaşama bakışını da oldukça etkilemiş olduğu görülmektedir. Sembolist ressam Gustav Klimt'in uzun yıllara dayanan resim anlayışının dışavurumcu etkilere evrildiği süreçte öğrencisi Egon Schiele'den etkilendiği de gözlenmektedir.

Bu araştırmanın kavramsal çerçeve bölümü Klimt ve Schiele'nin mensup olduğu sanat akımları ve tanımları üzerinden şekillenmiştir. Araştırmanın temel amacı aynı atölye ortamında iki sanatçının birbirlerinin sanat anlayışından, teknik ifade biçiminden ne şekilde etkilenmiş olduklarını analiz etmektir. Sanatta usta- çırak ilişkisinin önemini irdelemek ve gelecek araştırmacılara kaynak olabileceği düşünülmektedir.

Tez çalışması esnasında bilgi, görüş ve önerilerini esirgemeyen sayın danışman hocam Doç. Dr. Semih Büyükkol'a, aile fertlerimden annem Nazlı Perçin ve babam Osman Tufan Perçin'e desteklerinden ötürü en içten duygularıyla teşekkür ederim.

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Eylül Perçin
	Numarası	20195302006
	Anasanat Dalı	Resim
	Danışmanı	Doç. Dr. Semih BÜYÜKKOL
Tezin Adı		Gustav Klimt Ve Egon Schiele'nin Sanat Anlayışlarının Birbirine Yansıması

ÖZ

Bu çalışmanın konusu Viyanalı İki ressam Gustav Klimt ve Egon Schiele'nin aynı atölye ortamında birbirlerinin sanat anlayışından ne şekilde etkilenmiş olduklarını incelemek ve sonraki araştırmacılara ışık tutmak amacıyla belirlenmiştir. Araştırmada akademi eğitiminin dışında, aynı atölyede usta- çırak ilişkisi bağlamında Klimt ve Schiele'nin üslup olarak kazanımlarına eser örnekleri vasıtasıyla değinilmiştir. Bu araştırmanın kavramsal çerçeve bölümü Klimt ve Schiele'nin mensup olduğu sanat akımları ve tanımları üzerinden şekillenmiştir.

Gustav Klimt ve Egon Schiele, üslupları son derece farklı olsa da eserlerinde kadın temasına yaklaşımları bakımından benzerlikler görülmektedir. Çoğu zaman aynı atölyede, aynı modellerden çalışmışlardır. Klimt ve Schiele'in hem arkadaş hem de usta- çırak ilişkisine dayalı yakınlıkları her iki sanatçının eserlerinde de tarihe iz bırakacak etkiler kazandırmıştır.

Araştırmada nitel bilgi toplama yöntemlerinden literatür tarama tekniğinin kullanılması ve plastik sanat eserleri incelemeleri sağlanmıştır. Bu bağlamda konuya ilişkin kitap, tez, makale, görsel taraması yapılmış ve aktarılmıştır. Çalışmanın yazınsal kısmını desteklemek adına her iki sanatçının da aynı dönemde sürdürdükleri

alışmaları üzerinden karşılaştırmalı olarak eser analizlerine yer verilmiştir. Yazınsal kaynaklar için ise güvenilir olması adına ağırlıklı olarak kaynak kitaplar ve süreli yayınlar tercih edilerek, interaktif kaynaklar daha çok görsel unsurlar için tercih edilmiştir. Yapılan çalışmanın bulgular ve yorum kısmında, Gustav Klimt ve Egon Schiele'nin birbirleriyle tanışmalarının ardından ürettikleri eserler dahilinde 1905-1918 arası yılları kapsamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gustav Klimt, Art Nouveau, Sembolizm, Dışavurumculuk, Egon Schiele.

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Eylül Perçin
	Numarası	20195302006
	Anasanat Dalı	Painting
	Danışmanı	Doç. Dr. Semih BÜYÜKKOL
Tezin Adı		Reflection of Gustav Klimt and Egon Schiele's Artistic Views

ABSTRACT

The subject of this study was determined in order to examine how two Viennese painters Gustav Klimt and Egon Schiele were influenced by each other's understanding of art in the same workshop environment and to shed light on subsequent researchers. In the research, apart from the academy education, the stylistic achievements of Klimt and Schiele in the context of the master-apprentice relationship in the same workshop are mentioned through examples of works. The conceptual framework part of this research is shaped on the art movements and definitions of Klimt and Schiele.

Although the styles of Gustav Klimt and Egon Schiele are extremely different, there are similarities in their approaches to the theme of women in their works. Most of the time, they worked in the same workshop and worked from the same models. Klimt and Schiele's closeness, based on both friend and master-apprentice relationships, has had an impact on the works of both artists that will leave a mark on history.

In the research, the use of literature scanning technique, one of the qualitative information collection methods, and the examination of plastic art works were provided. In this context, thesis, article, and visual scanning related to the

subject were made and transferred. In order to support the literary part of the study, a comparative analysis of the works is given on the works of both artists in the same period. For literary sources, mostly source books and periodicals were preferred in order to be reliable, and interactive sources were preferred mostly for visual elements. In the findings and interpretation part of the study, Gustav Klimt and Egon Schiele cover the years between 1905 and 1918 within the works they produced after they met each other.

Key Words: Gustav Klimt, Art Nouveau, Symbolism, Expressionism, Egon Schiele.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	i
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU.....	ii
ÖNSÖZ/TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZ	iv
ABSTRACT	vi
KISALTMALAR VE SİMGELER SAYFASI.....	ix
GÖRSELLER LİSTESİ.....	x
1. GİRİŞ.....	1
2. BÖLÜM: DIŞAVURUMCULUK (EKSPRESYONİZM).....	3
2. 1. Egon Schiele Sanat Anlayışı.....	5
3. BÖLÜM: SEMBOLİZM SANAT AKIMI.....	10
3.1. Resim Sanatında Sembolizm.....	10
4. BÖLÜM: ART NOUVEAU VE VİYANA SEZESYONU	12
4. 1. Gustav Klimt Sanat Anlayışı.....	19
5. BÖLÜM: GUSTAV KLİMT VE EGON SCHIELE’NİN SANAT ANLAYIŞLARININ BİRBİRİNE YANSIMASI.....	27
5. 1. Gustav Klimt Ve Egon Schiele’nin Resimlerinde Kadın Figürü	32
5. 2. Gustav Klimt Ve Egon Schiele’nin Resimlerinde Ağaç İmgesi.....	37
6. BÖLÜM: UYGULAMA ÇALIŞMALARI VE ANALİZLERİ	45
SONUÇ	57
KAYNAKÇA.....	60
GÖRSEL KAYNAKÇA.....	63
ÖZGEÇMİŞ	70

KISALTMALAR VE SİMGELER SAYFASI

cm: Santimetre

m: Metre

t.ü.y.b: Tuval Üzerine Yağlı Boya

t.ü.a.b: Tuval Üzerine Akrilik Boya

t.ü.k.t: Tuval Üzerine Karışık Teknik

GÖRSELLER LİSTESİ

Görsel. 1: Egon Schiele, “ <i>Otoportre</i> ”, 1910.....	6
Görsel. 2: Egon Schiele, “ <i>Physalis ile Otoportre</i> ”, t.ü.y.b. 1912.....	7
Görsel. 3: Egon Schiele, “ <i>Çıplak Çömelen Kadın</i> ”, 1910.....	8
Görsel. 4: Egon Schiele, “ <i>Kırmızı Elbise İçinde Kız</i> ”, 1911.....	9
Görsel. 5: Egon Schiele, “ <i>Egon ve Edith</i> ”, 1915, Albertina Viyana.....	10
Görsel. 6: Egon Schiele, “ <i>Kneeling Girl, Resting on Both Elbows</i> ”, 1917, Viyana.....	10
Görsel. 7: Aubrey Beardsley, “ <i>The Dancer’s Reward</i> ”, Baskı Resim, 1894.....	13
Görsel. 8: Aubrey Beardsley, “ <i>The Examination of the Herald</i> ”, Baskı Resim, 1896.....	13
Görsel. 9: Gustav Klimt, “ <i>Beethoven Frieze</i> ”, 1902, Viyana Secession (Sezesyon) Binası, 34, 14 m.....	16
Görsel. 10: Gustav Klimt, “ <i>Beethoven Frieze, Yüzen Periler</i> ”, 1902, Viyana Secession (Sezesyon) Binası, 34, 14 m.....	16
Görsel. 11: Gustav Klimt, “ <i>Beethoven Frieze, Acı Çeken İnsanlık</i> ”, 1902, Viyana Secession (Sezesyon) Binası, 34, 14 m.....	17
Görsel. 12: Gustav Klimt, “ <i>Beethoven Frieze, Kötücül Güçler</i> ”, 1902, Viyana Secession (Sezesyon) Binası, 34, 14 m.....	18
Görsel. 13: Gustav Klimt, “ <i>Beethoven Frieze, Dünya’ya Öpücükler</i> ”, 1902, Viyana Secession (Sezesyon) Binası, 34, 14 m.....	18
Görsel. 14: Gustav Klimt, “ <i>Fabl</i> ”, 85 x 117 cm, t.ü.y.b. 1883.....	21
Görsel. 15: Gustav Klimt, “ <i>Aşk</i> ”, 60 x 44 cm, t.ü.y.b. 1895, Viyana Sanat Tarihi Müzesi.....	20
Görsel. 16: Gustav Klimt, “ <i>Judith (Judith ve Holofernes’in Başı)</i> ”, 84 x 42 cm, t.ü.y.b. 1901, Österreichische Galerisi.....	22

Görsel. 17: Gustav Klimt, “ <i>Umut I</i> ”, 181 x 67 cm, t.ü.y.b. 1903, National Gallery of Canada Ottawa.....	22
Görsel. 18: Gustav Klimt, “ <i>Umut II</i> ”, 110,5 x 110,5 cm, t.ü.y.b. altın ve platinyum, 1907, Moma New York.....	22
Görsel. 19: Gustav Klimt, “ <i>Adele Bloch Bauer’in Portresi</i> ”, 138 x 138 cm, t.ü.y.b. altın ve platinyum, 1907, Neue Galeri New York.....	23
Görsel. 20: Gustav Klimt, “ <i>Danae</i> ”, 77 x 83 cm, t.ü.y.b. 1908, Özel Koleksiyon, Viyana.....	24
Görsel. 21: Gustav Klimt, “ <i>Öpücük</i> ”, 180 x 180 cm, t.ü.y.b. 1908, Galerie Österreichische Belvedere, Viyana.....	25
Görsel. 22: Gustav Klimt, “ <i>Ölüm ve Yaşam</i> ”, 180,5 x 200,5 cm, t.ü.y.b. 1910, Leopold Müzesi, Viyana.....	26
Görsel. 23: Gustav Klimt, “ <i>Gelin</i> ”, 180,5 x 200,5 cm, t.ü.y.b. 1910, Leopold Müzesi, Viyana.....	26
Görsel. 24: Egon Schiele, “ <i>Kardinal ve Rahibe</i> ”, 1912, Müze Leopold.....	28
Görsel. 25: Gustav Klimt, “ <i>Öpücük</i> ”, 1,8 x 1,8 m, 1907-1908, Österreichische Galerie Belvedere.....	29
Görsel. 26: Egon Schiele, “ <i>Kucaklaşma II</i> ”, 100 x 170,2 cm, t.ü.y.b. 1917, Galeri Österreichische Viyana.....	30
Görsel. 27: Egon Schiele, “ <i>Hermits</i> ”, 71,4 x 71,1 cm, t.ü.y.b. 1912, Leopold Müzesi, Viyana.....	31
Görsel. 28: Egon Schiele, “ <i>Gerti Schiele'nin portresi</i> ”, 139,5 x 140,5 cm, 1909, New York Modern Sanat Müzesi.....	32
Görsel. 29: Egon Schiele, “ <i>Ayakta Duran Kız</i> ”, 130,81 x 48,9 cm, 1908, Minneapolis Sanat Enstitüsü.....	32
Görsel. 30: Egon Schiele, “ <i>Friederike Maria Beer-Monti'nin Portresi</i> ”, 1914.....	33

Görsel. 31: Gustav Klimt, “ <i>Friederike Maria Beer-Monti'nin Portresi</i> ”, 1916.....	33
Görsel. 32: Egon Schiele, “ <i>Seated Woman with Legs Dawn Up (Adele Hermst)</i> ”, 46 x 30,5 cm, Narodni Galerie, Prag, 1917.....	34
Görsel. 33: Egon Schiele, “ <i>Reclining Woman</i> ”, 95,5 x 171 cm, Leopold Museum, Viyana, 1917.....	34
Görsel. 34: Gustav Klimt, “ <i>Kadının Üç Evresi (Le Tre Eta)</i> ”, 1905, tuval üzerine yağlı boya, Galleria Nazionale d’Arte Moderna, Roma.....	35
Görsel. 35: Egon Schiele, “ <i>Lovemaking</i> ”, Liebesspiel, 1915.....	37
Görsel. 36: Gustav Klimt, “ <i>Farmhouses with Birch Trees</i> ”, 80 x 80 cm, Belvedere, Viyana, 1900.....	35
Görsel. 37: Gustav Klimt, “ <i>Fir Forest I</i> ”, 1901.....	38
Görsel. 38: Gustav Klimt, “ <i>Beech Grove I</i> ”, 100 x 100 cm, tuval üzerine yağlıboya, Neue Meister, Dresden Germany, 1902.....	38
Görsel. 39: Gustav Klimt, “ <i>Buchenhain</i> ”, 100x 100 cm, tuval üzerine yağlıboya, 1902.....	39
Görsel. 40: Gustav Klimt, “ <i>Birch in a Forest</i> ”, Private Collection, 1903.....	39
Görsel. 41: Gustav Klimt, “ <i>Birch Forest</i> ”, 110 x 110 cm, Belvedere, Viyana, 1903.....	40
Görsel. 42: Gustav Klimt, “ <i>The Tree Of Life, Stoclet Frieze</i> ”, 195 x 102 cm, Museum of Applied Arts, Avusturya Viyana, 1909.....	40
Görsel. 43: Egon Schiele, “ <i>Forest with Sunlit Clearing in the Background</i> ”, Karton Üzerine Yağlıboya, Private Collection, Viyana, 1907.....	41
Görsel. 44: Egon Schiele, “ <i>Sunflower</i> ”, Karton Üzerine Yağlıboya, Viyana, 1908.....	42
Görsel. 45: Egon Schiele, “ <i>Sunflower</i> ”, Kağıt Üzerine Suluboya, Viyana, 1909.....	42

Görsel. 46: Gustav Klimt, “ <i>Sunflower</i> ”, 90 x 81 cm, Tuval Üzerine Yağlıboya, Albertina, Viyana, 1911.....	43
Görsel. 47: Egon Schiele, “ <i>The Sunflower</i> ”, 110 x 110 cm, Tuval Üzerine Yağlıboya, Private Collection, Viyana, 1907 (Sanal 2021).....	44
Görsel. 48: Egon Schiele, “ <i>Autumn Tree on Movement</i> ”, Tuval Üzerine Yağlıboya, Private Collection, Viyana, 1912.....	44
Görsel. 49: Egon Schiele, “ <i>Four Trees</i> ”, 110,5 x 141 cm, Tuval Üzerine Yağlıboya, Belvedere, Viyana, 1917.....	45
Görsel. 50: Eylül Perçin, “ <i>İki Boynuzlu Ata</i> ”, Eskiz, Antalya, 2021.....	46
Görsel. 51: Eylül Perçin, “ <i>İki Boynuzlu Ata</i> ”, Tuval Üzerine Akrilik Boya, 70 x 70 cm, Antalya, 2021.....	47
Görsel. 52: Eylül Perçin, “ <i>Bekleyiş</i> ”, Tuval Üzerine Akrilik Boya, 70 x 70 cm, Antalya, 2021.....	48
Görsel. 53: (Üstte) Eylül Perçin, “ <i>Seramikçi Kız</i> ”, Eskiz, 21 x 30 cm, Antalya, 2021.....	49
Görsel. 54: (Altta) Eylül Perçin, “ <i>Seramikçi Kız</i> ”, Tuval Üzerine Akrilik Boya, 70 x 70 cm, Antalya, 2021.....	49
Görsel. 55: Eylül Perçin, “ <i>Kök Tengri</i> ”, Tuval Üzerine Akrilik Boya, 70 x 100 cm, Antalya, 2021.....	50
Görsel. 56: (Üstte) Eylül Perçin, “ <i>Satir</i> ”, Eskiz, 21 x 30 cm, Antalya, 2021.....	51
Görsel. 57: (Altta) Eylül Perçin, “ <i>Satir</i> ”, Tuval Üzerine Akrilik Boya, 70 x 70 cm, Antalya, 2021.....	51
Görsel. 58: Eylül Perçin, “ <i>Biz Biriz</i> ”, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 70 x 100 cm, Antalya, 2021.....	52
Görsel. 59: Eylül Perçin, “ <i>Kilim</i> ”, Tuval Üzerine Akrilik Boya, 70 x 70 cm, Antalya, 2021.....	53

- Görsel. 60:** Eylül Perçin, “*Geyşa*”, Tuval Üzerine Akrilik Boya, 70 x 70 cm, Antalya, 2021.....54
- Görsel. 61:** Eylül Perçin, “*Fantastik Yumurta*”, Tuval Üzerine Akrilik Boya, 70 x 70 cm, Antalya, 2021.....55
- Görsel. 62:** Eylül Perçin, “*Ayçiçekleri*”, Tuval Üzerine Akrilik Boya, 70 x 70 cm, Antalya, 2021.....56

1. GİRİŞ

Araştırmada, Batı sanatı tarihinin en çok konuşulmuş ve günümüzde halen popüler olan Gustav Klimt’e, onun sanat yaklaşımına, sanat sürecine ve öğrencisi Egon Schiele’ye değinilmiştir. İkilinin atölye ve resim noktasında buluşan dostluğu birbirlerinin yaşama bakışını da oldukça etkilemiş olduğu görülmektedir. Sembolist ressam Gustav Klimt’in uzun yıllara dayanan resim anlayışının dışavurumcu etkilere evrildiği süreçte öğrencisi Egon Schiele’den etkilendiği de gözlenmektedir. Usta çırak ilişkisi karşılıklı bir alışverişe dönmüştür, bu süreç iki ressamın farklılıkları kadar benzerlikleri de olmasını sağlamıştır.

Çalışmanın temelini oluşturan ikinci ve üçüncü bölümlerde Klimt ve Schiele’nin mensup olduğu sanat akımları kavramsal tanımlar üzerinde araştırılarak yazılmıştır. Klimt’in resimlerinde sıkça gözlemlenen sembolist motifleri tanımlamak amacıyla “Sembolizm Sanat Anlayışı” başlığı altında ikinci bölümde yer almaktadır. Dışavurumculuk akımı bağlamında Egon Schiele’nin biyografisi anlatılarak eserlerinden örneklere yer verilmiştir.

Dördüncü bölümde Art Nouveau sanat akımının Viyana’da ortaya çıkan adıyla Viyana Sezasyonu, grup üyeleri ve manifestosu ile birlikte incelenmiştir. Sezasyon Binası içerisinde Klimt Tarafında yapılmış olan “Beethoven Frizi” figüratif bir eser örneği olarak analiz edilmiştir. Art Nouveau başlığı altında Gustav Klimt’in biyografisine yer verilmiş, eserlerinden örneklerle asıl konuya geçiş şekillendirilmiştir.

Beşinci bölüm “Gustav Klimt ve Egon Schiele’nin Sanat Anlayışlarının Birbirine Yansıması” olarak araştırmanın başlığını oluşturmaktadır. Klimt ve Schiele, üslupları son derece farklı olsa da resimlerinde kullandıkları kadın figürlerini ele alış biçimleri bakımından benzerliklere sahiptirler. Klimt ve Schiele çoğunlukla aynı atölyede çalışarak aynı modelleri resmetmişlerdir. İki sanatçının ortak teması olduğu düşünülen kadın ve ağaç imgesi bağlamında eser örneklerine yer verilmiş, plastik çözümler yapılmıştır. Genellikle figüratif bağlamda çalışan bu iki ressamın yapmış oldukları peyzaj resimlerinde ağaç imgesi, kompozisyon benzerliği taşımanın ardında farklı renk paletlerine sahip olduklarını göstermiştir. Bu

bölümde yer verilen eserler Gustav Klimt ve Egon Schiele'nin birbirleriyle tanışmalarının ardından 1905-1918 arası yılları kapsamaktadır.

Araştırmanın temel amacı aynı atölye ortamında iki sanatçının birbirlerinin sanat anlayışından, teknik ifade biçiminden ne şekilde etkilenmiş olduklarını analiz etmektir. Sanatta usta- çırak ilişkisinin önemini irdelemek ve gelecek araştırmacılara kaynak olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada nitel bilgi toplama yöntemlerinden literatür tarama tekniğinin kullanılması ve plastik sanat eserleri incelemeleri sağlanmıştır. Bu bağlamda konuya ilişkin kitap, tez, makale, dergi, ansiklopedi, broşür, katalog, müze, kütüphane, interaktif bağlantılar, görsel ve yazınsal kaynakların taraması yapılmış ve aktarılmıştır. Çalışmanın yazınsal kısmını desteklemek adına her iki sanatçının da aynı dönemde sürdürdükleri çalışmaları üzerinden karşılaştırmalı olarak eser analizlerine yer verilmiştir.

2. BÖLÜM: DIŞAVURUMCULUK (EKSPRESYONİZM)

Ekspresyonizm terimi, ilk kez Çek sanat tarihçisi Antonin Matejcek (1889-1950) tarafından 1910 yılında Empresyonizm'in zıttı olarak gördüğü "dışa vurmak" anlamına gelen yeni bir sanat tarzını tanımlarken kullanılmıştır (Hodge, 2016, s. 100).

Yirminci yüzyılda karşımıza çıkan bütün akımlar ve üslupların en genel anlamda bir dışavurum olduğunu söyleyebilmemizi sağlamaktadır. Romantizmin değişik bir şekli olan ekspresyonizm, gerçekçi görüşün yerine sanatçının öznelliğini ön planda tutan bir akımdır. Dışavurumcu tavır sergileyen kişiler empresyonizme yüz çevirenler olmuştur. Empresyonistler yanılsamayı kullanıp gerçekliği ortaya koymaya gayret ederken, ekspresyonistler bunu küçümsemiştir. İzleyicinin görmek istediği gibi değil, kendilerinin görmek istediğini ortaya koymuşlardır (Eroğlu, 2018, s. 9). Sanat eseri objektif ve sanatçıyla mesafeli değil, öznel ve kişisel olmuştur. Dışavurumcu ressamların amaçları yoğun renkler ve dinamik kompozisyonlar aracılığıyla aşırı duyguları yakalamaktır (Hodge, 2016, s. 100).

Ekspresyonizm; empresyonizm, fovizm, kübizm, fütürizm ya da sürrealizm gibi yalnız bir sanat akımına veya sanatçılar grubuna verilmiş bir ad değildir. Bu bir sanat akımı olmakla birlikte, özellikle Germen ülkelerinin sosyal krizler ve düşünsel gelişme çağlarında ortaya çıkmış bir yaşam felsefesidir (Akkuş, 2011, s. 3). Ekspresyonist sanat, Almanya'nın farklı şehirlerinde toplumun modernleşen dünya karşısında artan rahatsızlık ve endişesiyle eş zamanlı bir şekilde ortaya çıktığı görülmüştür. Ekspresyonizm, geleneksel sanat anlayışına karşı çıkarken bir yandan Sembolizm sanat akımını, Van Gogh, Edward Munch, James Ensor gibi sanatçıları desteklemiş ve onlardan etkilenmiştir. Dışavurumculuğun amacı izleyiciyi teknik becerilerle değil de güçlü duygularla etkilemeye çalışmak olmuştur (Hodge, 2016, s. 101). Ekspresyonizmin en önemli öncüleri El Greco, Goya, Turner vb isimlerdir. Post empresyonizm döneminde Van Gogh, Cezanne ve Gauguin'in deneylerinden yeni akıma miras kalan ifadesellik, yapısallık ve sadelik konularındaki tüm araştırmalar için ortak bir odak noktası oluşturmuştur (Gombrich, 2017, s. 563). Ekspresyonistler için, güzellik ve incelik için uzaktan yakından alakası olan her

şeyden sakınmak ve kendini beğenmiş “kentsoyluları” şaşkına çevirmek, neredeyse bir namus meselesi olmuştur. Ekspresyonist sanatta önemli olan doğanın taklidi değil, çizgi ve renklerin seçimi vasıtasıyla duyguların ifadesidir (Gombrich, 2017, s. 564, 566, 569).

1905 yılında Dresden’de, Ernst Ludwig Kirchner (1880-1938) önderliğinde bir grup alman sanatçı; Max Pechstein (1881-1955), Kees van Dongen (1887-1968), Emile Nolde (1867-1956), Karl Schmidt Rottluff (1884-1976) ve Eric Heckel (1883-1970) tarafından Die Brücke (Köprü) adlı grup kurulmuştur. Die Brücke sanatçıları eserlerinin geçmiş dönem ve Modernizm arasında köprü işlevi göreceğine inanmışlardır. 1906’da Die Brücke sanatçıları ilk sergilerini açmışlardır ve bir de aralarında grup manifestosu düzenleyip yayınlamışlardır (Hodge, 2016, s. 101).

Alman Ekspresyonizmi entelektüel bir hareket olduğundan, bir akım olgunluğu gösterebilmiştir. Hareketin iki önemli yayın organı bulunmaktadır; biri Herwarth Walden’in kurduğu ve ilk sayısı 1910’da yayınlanan “Der Sturm” (Fırtına), diğeri ise 1911’de Franz Pfemfert tarafından kurulan “Die Aktion” (Eylem)’dir. Her iki süreli yayın da Alman Ekspresyonizminin taşımak istediği ilkelere bağlı kalarak ruhunu oldukça iyi yansıtmayı başarmaktadır. Hareketin kendini bir akım olarak kabul ettirişinde bu iki yayının çok büyük katkıları olmuştur. Almanya ardından İkinci Dünya Savaşı sonrasında da ikinci kuşak Alman ekspresyonistlerin varlığı gözlenmektedir. Her ikisine paralel, hemen hemen her iki kuşak oluşumu sırasında Avrupa ve Amerika’da da “soyut dışavurumcular” kendilerini gösterecektir (Eroğlu, 2018, s. 22, 9).

2. 1. Egon Schiele (1890-1918) Sanat Anlayışı

Avusturyalı ressam 1890 yılında Tulln'da, bir istasyon şefinin çocuğu olarak doğmuştur. Babasının akıl hastası olması sebebiyle Schiele'nin ruhsal yapısının bundan etkilenmiş olduğu düşünülmektedir (Eroğlu, 2018, s. 74).

Avusturyalı ressam Egon Schiele, küçük yaşta babasının hayata veda etmesi üzerine evdeki tek erkek birey olarak sorumluluk almış olduğu görülmüştür. Bu kaybın ardından Schiele'nin kendini tam anlamıyla toparlayamadığı bilinmektedir. Schiele'nin yaşamı boyunca sürececek büyük arayışı insanın yaşam ve ölüm arasındaki yerini anlamak olmuştur (Erdoğan, 2019 b, s. 8).

Görsel. 1: Egon Schiele, “Otoportre”, 1910 (Sanal 2020).

Schiele, babası öldükten sonra kendisini büyüten amcasının karşı çıkmasına rağmen 1906'da Viyana Güzel Sanatlar Akademisi'ne başlamıştır. 1907'den itibaren yeni üslup arayışına yönelen ressam akademiyle ters düşmeye başlamıştır. Schiele bu dönem, ünlü ressam Gustav Klimt'in atölyesine gitmiştir ve ona çalışmalarını gösterme fırsatı bulmuştur. Klimt ondaki yeteneği ve potansiyeli hemen anlamıştır (Eroğlu, 2018, s. 74).

Klimt'e sunduğu portfolyoda çalışmaları arasında genellikle aile üyelerinin portreleri, çok sayıda oto portreleri ve peyzaj çalışmaları bulunmaktadır. Egon Schiele, Gustav Klimt'in eserlerine büyük hayranlık duymaktadır. Klimt'in sanat anlayışına dayanarak geliştirdiği özgün üslubunda, duygusallıktan ve erotizmden çok etkilenmiştir (Erdoğan, 2019 b, s. 10).

Görsel. 2: Egon Schiele, “Physalis ile Otoportre”, t.ü.y.b. 1912 (Sanal 2020).

Schiele'nin erken dönem çalışmalarında Klimt'in etkileri güçlü bir şekilde gözlenmektedir. Biçim dilinde indirgemeci tavır sergileyen Schiele çoğu zaman figürlerin çevrel çizgisine yoğunlaşmaktadır. Nü çizimlerinde Art Nouveau etkileri açıkça gözlenmektedir. Schiele, özellikle çizdiği pornografik kadın resimlerinden geçimini sağlamıştır. 1910'dan itibaren bilinçaltını keşfettiği anlaşılan resimleriyle dikkat çekmeye başlamıştır. Yapıtlarındaki ifade yoğunlukları ressamı Ekspresyonist kılmıştır (Eroğlu, 2018, s. 75).

Schiele, Klimt'in arkadaş çevresine dahil olmasıyla resme bakış açısı giderek gelişmiş ve değişmiştir. Klimt sayesinde Auguste Rodin'in eserlerine tanıklık etmesiyle ve Schiele'nin resimlerinde kontur çizgileri ön plana çıkmaya başlamıştır. Egon Schiele kendi üslubunu geliştirirken; Henri Toulouse Lautrec, Vincent Van Gogh, Edward Munch gibi ekspresyonist sanatçılardan yararlanmıştır. Belçikalı heykeltıraş George Minne'nin eserlerine yoğunlaştığı vakit onun

heykellerinde melankolik görünen, ince ve uzun figürlere ilgi duymaya başlamıştır. Bu etkilenme Schiele'nin tüm sanat hayatı boyunca devam etmiştir (Erdoğan, 2019 b, s. 10).

Görsel. 3: Egon Schiele, “Çıplak Çömelen Kadın”, 1910 (Sanal 2020).

Schiele, acı çeken, bükülmüş figürlerinde huzursuzluğu, acıyı ve tehlikeyi betimlemiştir. Schiele' nin hem çizimlerinde hem de resimlerinde insan figürü ve portre başlıca konuları oluşturmuştur; ayrıca doğa görünüşleri, cansız, çölleşmiş kentler ve köyleri de resmetmiştir. Vahşi, yoğun ve bilinçli bir açıklıkla işlediği erotizm konusunu daha çok suluboya ve çizim olarak çalışmaktan yana davranmıştır (Akkuş, 2011, s. 13). 1911 yılında Kramau'da genç bir kızla beraber yaşaması ve onu model olarak kullanması Schiele'nin kısa bir süre hapis cezası almasına sebep olmuştur. Bu günlerde suluboya resimler yaparak günlük tuttuğu gözlenmiştir (Eroğlu, 2018, s. 75).

İlk kez 1913'de Viyana Sezasyonu'nda resimlerini sergileyen sanatçı aynı yıl Berlin'de yayımlanan ve sanatçının yapıtlarına ayrılmış özel bir sayı yayımlama isteğinde bulunan Die Aktion dergisinin ekibine katılmıştır (Akkuş, 2011, s. 14).

Görsel. 4: Egon Schiele, “*Kırmızı Elbise İçinde Kız*”, 1911 (Sanal 2020).

Figürleri kırılgan, çoğu zaman hastalıklı olan Schiele, resimlerinde anatomik bozuk oluşan figürlere yoğunlukla yer vermiştir. Desen çalışmalarına ön planda olan Schiele, dışavurumcu tutumuyla erotik konulara yönelmiştir. Daha çok oto portrelerinin yer aldığı çalışmalarda orantısız zayıf yüz ve eller dikkati çekmektedir. Sıklıkla deformasyona başvurduğu bedenlere, ekspresyon çizgilere ve kendine has renk paletini kullanarak oluşturduğu eserlerinde en önemli husus genellikle kompozisyon olmuştur (Erdoğan, 2019 b, s. 10).

Schiele'nin suluboya ile boyadığı eskizleri tamamlanmış bir sanat eseri niteliğindedir. Egon Schiele sanatın sürecini ortaya koymayı sever. Bu yarı taslak çalışmalar Schiele'nin sanat anlayışını tanımlar. Art Nouveau'nun süslemeci, yumuşak ve yuvarlak hatlardan oluşan stiline karşı Schiele, keskin ve sivri kontur çizgileri uygulamıştır. Bir vücudun hatlarını sadece birkaç çizgi kullanarak resmetmeyi başarmıştır. Dinamik fırça vuruşlarına sahiptir. Hareket hâlinde modeller giderek bulanıklaşıyor gibi görünmektedir (Kalfa, 2018, s. 72).

Görsel. 5: Egon Schiele, “*Egon ve Edith*”, 1915, Albertina Viyana (Sanal 2020).

Görsel. 6: Egon Schiele, “*Kneeling Girl, Resting on Both Elbows*”, 1917, Viyana (Sanal 2020).

1917 yılında Gustav Klimt’in ölümüyle derinden sarsılan Schiele, Ekim ayında eşi Edith’le, henüz doğmamış çocuğunu İspanyol gribi salgınında kaybetmesinin ardından kendisi de üç gün sonra aynı sebepten hayata veda etmiştir (Erdoğan, 2019 b, s. 85).

3. BÖLÜM: SEMBOLİZM SANAT AKIMI

3.1. Resim Sanatında Sembolizm

17. Yüzyıl'ın sonundan itibaren üç büyük sanatçı Francisco Goya (1746-1828), William Blake (1757-1827) ve Johann Heinrich Füssli (1741-1825) madde karşısında ruha ve maneviyata önem veren bir sanat anlayışının temelini oluşturmuşlardır. Goya “Sağır Adamın Köy Evi” resminde olduğu gibi gravür ve desenlerinde karabasanları ve sanrıları dile getirmiştir. Resimlerinde devler, canavarlar, fantastik yaratıklar gözlenmektedir, bu figürler kendi iç dünyasından fişkıran simgelerdir (Cassou, 1999, s. 32).

Sembolizm, 1870’li yıllarda ilk önce edebiyat alanında ortaya çıkmış, sembollerle ifade edilecek olan anlatımın kurgulanmasını temsil etmektedir. Sembol kelimesi, derin ve karmaşık anlamına gelen Latince kökenli “symbolum” kelimesine dayanmaktadır. Sembol madde ve anlam birlikteliğinden doğar. Gerçek ve gerçekdışı alanları birleştirmeye yarar yani sembol form oluşturma ve bütünleştirme durumudur (Üner, 2013, s. 51). Sembolist sanatçılar, ele geçmeyi, gerçeğin görünümü ardına gizlenen şeyleri, gözün erişemediği dünyayı, mitolojik yaratıklar evrenini, efsaneleri ve öteki dünya yorumlamasını konu edinmeyi amaçlamıştır (Cassou, 1999, s. 31).

Sembol oluşturma insana has olan düşünme, anlam arama eylemlerinin yansımasıdır. İnsan zihni algıladığını imgelere, imgelerden de sembollere dönüştürür. İnsan doğduğu andan itibaren çevresini inceler ve semboller oluşturmaya başlar. Psikanalist ve sosyolog Eric Fromm’a göre bu tarz semboller raslantı sonucu oluşmaktadır ve insanın bilincinin derinlikleri ile ilgilidir. Fromm’un geleneksel olarak tanımladığı semboller ise topluma ait olan ve bu ait olduğu toplumun kültürel yapısına uygun sembollerdir. Fromm’un üç farklı etkiden doğduğunu savunduğu sembollerin bir diğer sebebi ise asırlar boyu sürdürülmüş olan kolektif bilinç ile ilgili evrensel sembollerdir (Üner, 2013, s. 54).

Dil, mitos ve sanat insanoğlunun sembolik davranışlarıyla geliştirmiş olduğu en önemli kültürel birikimlerdir. Mitoslar, insanın düşünce dünyasına ve imgelemine dayanmaktadır. Bunların ortaya çıkabilmesinde en önemli etken din olmuştur. Daha çok gerçeküstü olaylara ve ritüellere dayanan mitoslar, insanın

sembolleştirme yetisiyle ortaya çıkan düşünce akışının dışa yansımasıdır. Bu açıdan sanat, bulundurduğu imgeler sayesinde sembolik bir form oluşturabilmektedir (Üner, 2013, s. 51).

Sembolist resimlerde direngen etkilerin bulunduğunu kabul görmek gerekmektedir. Örneğin Empresyonizm'in etkisi nihayet Ekspresyonizm gibi yakın karşıt hareketlerin başlangıçları sayılmaktadır. Paul Gauguin (1848-1903), Vincent van Gogh (1853-1890), James Ensor (1860-1949), Edward Munch (1863-1944) bir taraflarıyla ekspresyonist sayılmaktadırlar. Sembolizm ile o sıralar gelişmekte olan Yüzyıl Sonu'nun farklı sanat akımları arasında önemli yakınlıklar görülmektedir (Cassou, 1999, s. 26).

Sembolizm terimi plastik sanatlar alanında ilk defa Jean Moreas isimli Fransız araştırmacı tarafından manifesto yazılmak üzere kullanılmıştır. Sembolizm bir dışavurumculuk biçimidir. Sembolist sanat, romantizm ve estetik hareketle güçlü bağlar kurarak, büyük bir ölçüde natüralizm ve realizme bir tepki sonucu doğmuştur. Mitolojik resimlerle derin bir bağ kurmuştur (Tufan, 2019, Sanal).

Sembolist anlayış 1896 yılında Münih'te oluşan "Jugend" isimli derginin ilk sayısının yayınlanmasıyla ortaya çıkmaya başlamıştır. Jugendstil, özellikle Viyana ve Münih'te "Sezessionen"lerin (ayrılıkçılar) damgası niteliğinde görülmektedir. Bu ayrılmalar akademik topluluklardan kopuşun tanımını oluşturmaktadır. 1892 yılında kurulan Münih Ayrılıkçılar'ı, Arnold Böcklin'in (1827-1901) etkisinde Wilhelm Uhde (1874-1947), Wilhelm Trübner (1851-1917) ve Franz Stuck (1863-1928) gibi sanatçılardan oluşmaktadır. Dekoratif Sembolizm'in en özgün temsilcisi ise Gustav Klimt (1862-1918) olmuştur (Cassou, 1999, s. 41,44).

4. BÖLÜM: ART NOUVEAU VE VİYANA SEZESYONU

Art Nouveau'nun kelime anlamı “Yeni Sanat”tır. Art Nouveau ismini Paris'teki dekoratif mobilya ve eşya satan bir aksesuar mağazasından almıştır (Kalfa, 2018, s. 16).

Art Nouveau akımı İspanya'da *Modernista*, Almanya'da *Jugendstil*, Belçika'da *Stile des Vingt*, İtalya'da *Stile Inglese* veya *Stile Floreale*, Avusturya'da ise *Secessionstil* veya *Wiener Secession* olarak farklı isimlerle anılmıştır. 19. Yüzyıl'ın son çeyreğinde sanat dünyasının yeni arayışlar içinde olduğu bir dönemde ortaya çıkmıştır (Ayaydın, 2015, s. 61).

Art Nouveau'nun teması yenilenme hareketidir ki baharın teması olan bitkilerle ve çiçek motifleriyle, akıcı spiral hareketlerle, organik eğri ve biçimler bu stilin en yaygın görüntülerini oluşturmaktadır. Sürekli kullanılan kıvrımlar, eğik bükük nesneler sayesinde Barok ve Rokoko'yu da bünyesinde taşımaktadır (Kalfa, 2018, s. 17). Sembolizm'den olduğu kadar Kelt ve Japon sanatlarından da etkilenen bu akımla birlikte Viktoryen tarz ortadan kalkarak yerini sadeliğe bırakmıştır. 1905 yılı ile birlikte etkisi azalmaya başlasa da yaygın bir akım olarak, sanat ve tasarım alanlarında 20. Yüzyılda da devamlılığını göstermiştir. Art Nouveau'da özellikle kadın figürü, hayvan ve bitkiler, çiçekler, yapraklar, sarmaşıklar ve tüyler sıkça kullanılmıştır (Hodge, 2016, s. 92,93).

Art Nouveau ressamaları parlaklığa nazaran loş ve hafif aydınlatmaları daha çok benimsemişlerdir. Empresyonistlerin gün ışığı altında doğayı tasvir etmelerinin tersine Art Nouveau ressamaları özellikle gece hayatını, bar ve kafeleri, kadın erkek ilişkilerini, sahne ışığı altında dans edenleri ve erotizmi yorumlamayı seçmişlerdir.

Buna en iyi örnek İngiliz illüstratör, ressam ve yazar Aubrey Beardsley'nin (1872-1898) tasarımları ve afişleri olmuştur. Alfons Maria Mucha, Henri de Toulouse Lautrec, Aubrey Beardsley, Gustav Klimt, Josef Sattler, Jules Cheret gibi sanatçıların afiş ve resimlerinde de Art Nouveau'nun başlatmış olduğu özgür estetiğin uzantıları görülmektedir (Ayaydın, 2015, s. 68,70).

Görsel. 7: Aubrey Beardsley, “*The Dancer’s Reward*”, Baskı Resim, 1894 (Sanal,2021).

Görsel. 8: Aubrey Beardsley, “*The Examination of the Herald*”, Baskı Resim, 1896 (Sanal,2021).

Sezesyon (Secession), 19. Yüzyılın sonunda ortaya çıkan Art Nouveau akımının Viyana’daki bir grup sanatçı tarafından görünür kılınmasına verilen hareketin ismidir. Alman ve Avusturyalı sanatçıların akademi geleneği ile bağlarını koparmalarıyla Sezesyon terimi kullanılmaya başlamıştır. Sezesyon sanatçıları yeni denemelere açık olanaklar sağlayarak bağımsız sergiler düzenlemeyi amaçlamışlardır. Sezesyon hareketinin en önemli üç ayağı Berlin, Münih ve Viyana’dır (Kazanç, 2018, s. 88,89).

Sanat tarihinde genellikle Art Nouveau olarak bilinen bu akımın en etkili olduğu yıllar 1892-1893 ile 1902-1903 arasında bulunmaktadır. İki belirgin dönem ile öne çıkan Art Nouveau akımında ilk yılların biçimlenmesi, bitki motifleri ve kıvrımlı hatların oluşumuyla önce İngiltere, Belçika ve Fransa’da görülmüş, daha geç olarak da Almanya ve İtalya’ya atlamıştır. Çizgilerin daha düz bir hal alarak geometrik biçimlere dönüşmesi aşaması ise İskoçya ve Avusturya’da gelişmiştir. 1897’de Josef Hoffman, Josef Olbrich ve Koloman Moser Avusturya’da Sezesyonu kurmuşlardır. 1897’de Gustav Klimt Viyana’da başlayan Sezasyon hareketine katılmıştır (Fırıncı & Zencirci, 2006, s. 138).

Aynı yıl Gustav Klimt Sezasyon’un ilk başkanı olmuştur. Sezasyon grubunun tanıtımı 1898’de kurulan resmi dergileri “Ver Sacrum” ile yayılmıştır. Derginin ismi Roma’ya ait bir hikayeden esinlenerek grup üyeleri tarafından onaylanmıştır. Dergi Sezasyon üyesi sanatçıların yalnızca sanatlarını yayma organı olarak hareket etmeyerek ayrıca onların politik ve sanatsal isteklerinin sözcülüğünü üstlenmektedir (Erdoğan, 2019 a, s. 35). Viyana Sezasyonu’na dahil olmuş sanatçıların yapıtlarında, izleyiciyi sofistike okumalara davet eden muğlak duygusal hal ve tavırların anlamını kazanması çabası yatmaktadır. Viyana Sezasyonu 19. Yüzyıl Estetikçilik’i ile 20. Yüzyıl Modernizm’i arasında bir köprü görevi görmektedir (Little, 2013, s. 89).

1903’de Sezasyonistler kültürel politikada kilit pozisyonlar elde etmeyi başarmıştır. Dönemin, Uygulamalı Sanatlar Okulu Sezasyon sanatçıları tarafından devralınarak yeni reformlar başlatılmıştır. Bu dönemde Sezasyon, modernizmin atılımı amacıyla kurumsal bir temele kavuşmuş ve Viyana ilk kez geleneklerle ilgisini kesen Avrupa Modernizmi’nin önemli sanatsal akımlarını sergilemeye başlamıştır. Sezasyonistler geleneklere olan karşı tutumlarından ziyade yepyeni bir başlangıç düşüncesiyle üretime devam etmişlerdir (Kazanç, 2018, s. 89,90,91).

1897’de genç sanatçıları bir araya getiren Sezasyon hareketine katılan Gustav Klimt, 1898-1905 yılları arasında kurulan ilk serginin ardından sanatçı arkadaşları ile Sezasyon binasında çalışmalarına devam etmişlerdir. Klimt’in ilk çalışmaları, liberal burjuvazinin içinde bulunduğu kriz ortamı ile çakışmaktadır.

Ekonomik ve siyasi değişikliklerin tetiklediği kriz, sanatçıları ve çalışmalarını etkilemiştir (Ayaydın, 2015, s. 18). Sezasyon Grubu'na, sanatsal gücün kaynağı olarak mimarlar, güzel sanatlarla uğraşanlar, esnaflar ve zanaatkarlar dahildir. Oluşan topluluğun amacı, kişisel ifadeye yönelik ortak bir tutum sergileyerek, sanatsal faaliyetleri desteklemek olmuştur. Resim, heykel, mimarlık, grafik, iç mimarlık, tekstil ve sahne tasarımcılarını desteklemişlerdir (Karaahmetoğlu, 2014, s. 48).

Görsel. 9: Gustav Klimt, “*Beethoven Frieze*”, 1902, Viyana Secession (Sezasyon) Binası, Toplam Uzunluğu 34 m 14 cm, Uzun Duvarların Her Biri 13 m 92 cm, Kısa Duvar 6 m 30 cm, Yüksekliği 2 m 15 cm- 2 m (Sanal 2021).

Gustav Klimt, Beethoven Frizi'nde (1902), (Toplam uzunluğu 34 m 14 cm, uzun duvarların her biri 13 m 92 cm, kısa duvar 6 m 30 cm, yüksekliği 2 m 15 cm – 2 m) sıva üzerine toz boya, altın boya, siyah ve renkli tebeşir, grafit ve çeşitli aplik malzemeleri kullanmıştır (Karaahmetoğlu, 2014, s. 31). Üç parçadan oluşan friz, “Mutluluęa Özlem”, “Kötücül Güçler” ve “Dünyaya Öpücük” isimlerini taşımaktadır (Altaş, 2014, Sanal).

Görsel. 10: Gustav Klimt, “*Beethoven Frieze, Yüzen Periler*”, 1902, Viyana Secession (Sezesyon) Binası, Toplam Uzunluğu 34 m 14 cm, Uzun Duvarların Her Biri 13 m 92 cm, Kısa Duvar 6 m 30 cm, Yüksekliği 2 m 15 cm- 2 m (Sanal 2021).

Sezesyon binasının ilk duvarında “Yüzen Periler” betimiyle başlayan frizdeki figürler, mutluluk hasreti içindedir. Ardından “Acı Çeken İnsanlık” imgeleri izleyenlerin karşısına çıkmaktadır. Dizleri üzerine çökmüş çıplak bir çiftin ve ayakları üzerinde duran kadın figürünün simgelemiş olduğu merhamet dileyen insanlık, altın yaldız ile parlayan zırhı içinde duran şövalyeye yakarmaktadırlar. Arkadaki figürler merhamet ve ihtirası temsil etmektedir (Erdoğan, 2019 a, s. 56).

Görsel. 11: Gustav Klimt, “*Beethoven Frieze, Acı Çeken İnsanlık*”, 1902, Viyana Secession (Sezesyon) Binası, Toplam Uzunluğu 34 m 14 cm, Uzun Duvarların Her Biri 13 m 92 cm, Kısa Duvar 6 m 30 cm, Yüksekliği 2 m 15 cm- 2 m (Sanal 2021).

Diğer büyük duvar tamamıyla “Kötücül Güçler” betimlemesini kaplamaktadır. Bu kısımda şövalye Gorgonlarla mücadele etmek üzeredir. Dev boyutlu yaratık Tifon (Typhoeus) ve kızlarıyla simgelenen bu düşmanlık imgelerinin yanı sıra korkuyu ifade eden Gorgonlar, “hastalık”, “delilik” ve “ölüm” figürleri yer almaktadır. Tifon’un yanındaki kadın figürleri de “şehvet”, “umursamazlık” ve “ölçsüzlük” anlamlarını taşımaktadırlar (Erdoğan, 2019 a, s. 58).

Görsel. 12: Gustav Klimt, “Beethoven Frieze, Kötücül Güçler”, 1902, Viyana Secession (Sezesyon) Binası, Toplam Uzunluğu 34 m 14 cm, Uzun Duvarların Her Biri 13 m 92 cm, Kısa Duvar 6 m 30 cm, Yüksekliği 2 m 15 cm- 2 m (Sanal 2021).

Son duvar elinde lir olan figürün temsil ettiği Şiir’in mutluluk hasretini yansıtmaktadır. Friz’de boş alanın önünde, 1902 yılında sergi alanına yerleştirilmiş, Max Klinger’in (1857-1920) yapmış olduğu Beethoven heykeli bulunmaktadır. Boşluğun hemen devamında friz, Friedrich Schiller’in (1759-1805) “Neşe’ye Övgü” şiirini seslendiren melekler korusu ve birbiriyle öpüşmekte olan bir çift imgesi ile sona ermektedir (Erdoğan, 2019 a, s. 59).

Görsel. 13: Gustav Klimt, “*Beethoven Frieze, Dünya’ya Öpücükler*”, 1902, Viyana Secession (Sezesyon) Binası, Toplam Uzunluğu 34 m 14 cm, Uzun Duvarların Her Biri 13 m 92 cm, Kısa Duvar 6 m 30 cm, Yüksekliği 2 m 15 cm- 2 m (Sanal 2021).

Sanatçının bu yapıtı, büyük besteciye bir tür armağanı olarak, Gustave Klimt'in Dokuzuncu Senfoni'den esinlenmesiyle oluşmuştur ve 1902 Viyana Sezesyon Binası'nda sergilenmiştir (Cassou, 1999, s. 95). Klimt'in, altın çağına başlangıç olduğu düşünülen bu eser sanatçının gelişiminde önemli bir rol barındırmaktadır. Klimt, eserlerinde cesurca kullandığı erotizmi ustaca ve kırılğan bir biçimde yorumlamıştır. “Beethoven Friz” adlı duvardan duvara yayılan ikon nitelikli resminde olduğu gibi diğer resimlerinde de kadınlar çıplaktır ve bu çıplaklık “kadın”ın doğurganlığıyla sonsuzluğu sembolize etmektedir (Fırıncı & Zencirci, 2006, s. 138,144).

4. 1. Gustav Klimt (1862-1918) Sanat Anlayışı

Avusturyalı sembolist ressam, 1862 senesinde Viyana’da altın gravürücü Ernst Klimt’in (babası) yedi çocuğundan ikincisi olarak dünyaya gelmiştir (Uz, 2012, s. 56). Klimt, ondört yaşında iken, 1867 yılında Viyana’daki Uygulamalı Güzel Sanatlar Okulu Kunstgewerbeschule Art Et Craft’a girmiştir. Kardeşi Ernts Klimt (1864-1892) de 1878 yılında aynı okula girince birlikte iş yapmaya başlamışlardır. Arkadaşları Frans Matsh da katılınca hocaları Profesör Ferdinand Laufberger, onlara dışarıdan tasarım işleri ayarlamaya başlamıştır (Karaahmetoğlu, 2014, s. 35).

Klimt ilk dönemler akademide öğrenmiş olduğu neoklasizmden çıkma figürleriyle tarzı Michelengelo’nun fresklerini aratmamaktadır (Uz, 2012, s. 56). Kadın cinsel organını “v” harfi ile şekillendirme, ayrıntılardan kaçınma, kumaş ile örtme gibi akademik kurallara uygun resimler yapmıştır.

Görsel. 14: Gustav Klimt, “*Fabiola*”, 85 x 117 cm, t.ü.y.b. 1883 (Sanal 2021).

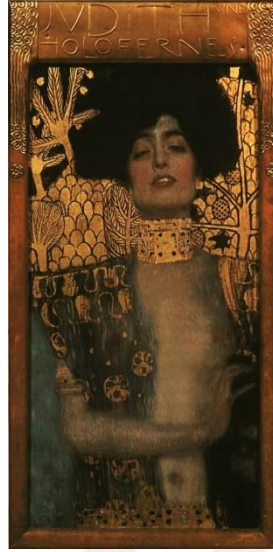
1897’de bir grup sanatçı ile akademik sanat anlayışına karşı çıkan “Viyana Secession” grubunu kurarak, Art Nouveau akımının Avusturya ayağının öncüsü olmuştur. Klimt akademide aldığı klasik eğitimin ardından artık tamamen kendine has bir stil oluşturmaya başlamıştır (Uz, 2012, s. 56). Babasının altın işçiliği ile uğraşması vesilesiyle ondan birçok şey öğrenmiş ve altın yaldızını resimlerinde kullanabilmek adına denemeler yapmıştır (Erdoğan, 2019 a, s. 12).

Görsel. 15: Gustav Klimt, “Aşk”, 60 x 44 cm, t.ü.y.b. 1895, Viyana Sanat Tarihi Müzesi (Sanal 2021).

Gustav Klimt’in “Alegoriler ve Semboller” serisine ait olan bu eserde Art Nouveau etkisi görülmektedir. Gümüş renkli bir şerit ile çevrelenmiş karanlık arka plan önünde birbirine sarılan bir çift görülür. Onların arkasından yükselen çocuk başları insanın çocukluk, gençlik ve yaşlılık dönemlerini simgelemektedir. Gümüş şeridin dış kısmı altın yıldız ile boyanmış, çeşitli gül motifleri bezenmiştir. Kadın figürü Klimt’in Fernand Khnopff’un (1858-1921) bir eskizinden referansla yaptığı düşünülmektedir (Kazanç, 2018, s. 88).

Klimt, çalışmalarında alegorik ve sembolik betimlemelere başvurmuştur. Altın renk ile ince detaylarla dolu mozaik bezemeli lekesel elemanlar ve kadın figürleri betimleyerek, kendine özgü bir stil yaratarak dikkatleri üzerine çekmiştir (Karaahmetoğlu, 2014, s. 38).

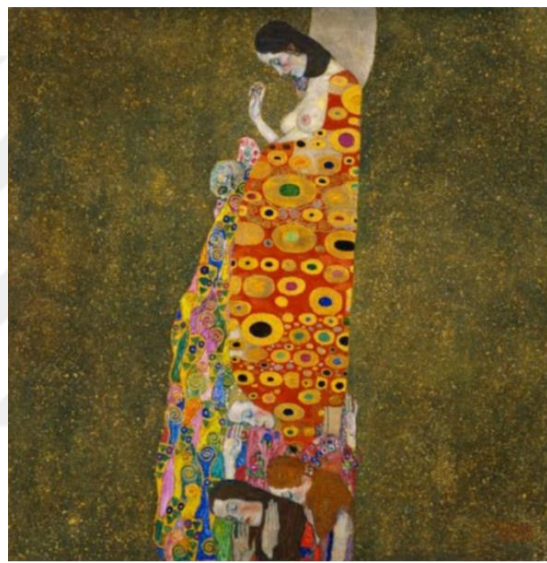
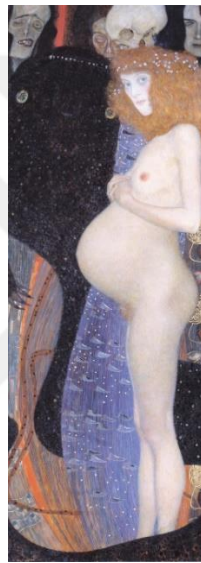

Görsel. 16: Gustav Klimt, “*Judith (Judith ve Holofernes'in Başı)*”, 84 x 42 cm, t.ü.y.b. 1901, Österreichische Galerie (Sanal 2021).

Resimde Judith'in gözleri yarı kapalı bir biçimde seyirciye yukarıdan bakmaktadır. Yüzünde meydan okuma ve galibiyet gururu okunmaktadır. Ağzı ise, şehvetli bir biçimde aralık bırakılmıştır. Judith'in yüz ifadesi gerçekten de yoğun bir biçimde cinsel bir çekimin, ifadesini barındırmaktadır. Klimt'in Judith'i vücudunun üst kısmı çıplak olarak resmetmesi yüzdeki şehveti tüm resme yaymıştır. Holofernes'in ölü başının soğukluğu karşısında, Judith'in şehveti aslında yaşamı simgelemektedir. Klimt resimde yalnızca Judith'e, onun duygularına ve kadınlığına odaklanmak istemiştir. Anlatıyı akıllara kazıyan öge, Holofernes'in resmin kenarında yarısı görünen kesik başı ve altın plakaya işlenmiş eser ismidir (Erdoğan, 2019 a, s. 42). Sanatçı izleyiciye erotizm, şehvet ve şiddet gibi baskın duyguları tek bir karede verebilmiştir.

Klimt'in 1903 yılından itibaren resimleri; yenilikçi, başkaldıran, süslemeci ögeler barındıran, dışavurumcu ifadelere sahip, sembolist anlatımlarıyla güçlü figürleri bir arada barındırmaktadır. Bitmeyen form arayışlarının yanı sıra altın ve gümüşü renklendirmede kullanmış döneminin aykırı ressamıdır. Gustav Klimt'in eserleri güçlü sembolik anlatımların yanı sıra Art Nouveau akımını temsil etmektedir (Uz, 2012, s. 57).

Klimt, resimlerinde insan figürünü birçok küçük geometrik öğeyle harmanlayarak resimsel bir süslemeye dönüştürmüştür. Resim zeminini soyut süsleme öğeleriyle doldurarak arka planda desenli bir görünüm elde etme alışkanlığının etkileri göze çarpmaktadır. Klimt akademide öğrendiği tarihsel resmi bırakır ve erkek bedeninden uzaklaşmaya başlar. Bir yandan erotik “femme fatale”, diğer yandan burjuvazi bedenlerinin idealize edilişiyle kadın imgesini çeşitlendirmeye veya ayırmaya başlamıştır (Kazanç, 2018, s. 88).

Görsel. 17: (sağda) Gustav Klimt, “*Umut I*”, 181 x 67 cm, t.ü.y.b. 1903, National Gallery of Canada Ottawa (Sanal 2021).

Görsel. 18: (solda) Gustav Klimt, “*Umut II*”, 110,5 x 110,5 cm, t.ü.y.b. altın ve platinyum, 1907, Moma New York (Sanal 2021).

Umut I (Görsel 17) Klimt’in, kadını doğurgan olarak merkeze oturttuğu ifadesi güçlü resimdir. Hamile olarak betimlediği kadın figürü yeni bir çağa, yeni nesillere gebeliğin sembolize halidir. Aynı zamanda karanlık ve ölüm yazgı olarak arka planda gösterilmiştir.

Gustav Klimt akademik sanattan uzaklaştıkça sanatsal bakış açısının daha fazla derinleştiğini fark etmiştir. İnsanın varoluşundan bu yana yaşanan gizemli konular, örneğin cinsellik ve ölüm Klimt’in resimlerinde temel konular olmuştur. İşlediği umut, sevgi temalarında bile karanlık bir yan bulacak, bunları dekoratif

süslemelerin ardında saklayacaktır. Altın varakların, erotik bedenlerin altında gizlenen bu semboller onun için heyecan verici bir resimsel malzemedir (Erdoğan, 2019 a, s. 63).

Klimt'in yoğun kontur kullanımı göze çarpmaktadır. Klimt, modellerinin bakışlarını, izleyiciden farklı bir yöne çevirmiş ya da kapatmış bir şekilde resmetmiştir bu da portrelerin kendi hayal dünyalarına dalmış gibi gözükmesine neden olmaktadır. Hope I tablosunda ise tam tersi bir durum söz konusudur. Hope I tablosundaki model gözlerini doğrudan seyirciye yöneltmiştir. Klimt'in bütün resimlerinde olduğu gibi bakışları tahrik edicidir (Kalfa, 2018, s. 57).

Görsel. 19: Gustav Klimt, “Adele Bloch Bauer’in Portresi, 138 x 138 cm, t.ü.y.b altın ve platinyum, 1907, Neue Galeri New York (Sanal 2021).

Klimt'in altın çağının en gösterişli sayılan portre, ressamın yakın arkadaşı Viyana sosyetesine mensubu Ferdinand Bloch Bauer'in eşi Adele Bloch Bauer'e aittir. Adele Klimt'e modellik yapmış varlık ve saygın bir kadındır. 1903 yılında Ferdinand Bauer eşine jest olması adına sanatçı dostu Klimt'ten Adele'nin portresini yapmasını istemiştir. Klimt'in resme eklemiş olduğu üçgen, elips ve göz formuna benzeyen imgeler Klimt ile Adele arasında gizli bir ilişki olduğu yönünde bulgular doğurmuştur (Erdoğan, 2019 a, s. 68).

Resmin sağına doğru konumlandırılmış Adele'in yüzü ve elleri Klimt'in tıpkı diğer portrelerinde olduğu gibi gerçekçi biçimde resmedilmiştir. Modelin bilek boynunda işlenmiş mücevherlerle zengin görünümü belirginleşen model, resmin arka planını da dahil eden altın parıltı ve işlemelerle de bütünleştirilmiştir. Portredeki ifade ve duruş kadının seçkin kimliğine ve zarafetine atıf yapmaktadır. Art Nouveau tarzında dekore edilen eserde Klimt'in Mısır etkili motifler kullandığı görülmektedir. Avusturya'nın Mona Lisa'sı olarak kabul görmüş olan bu resim İkinci Dünya Savaşı sırasında Bloch Bauer ailesinden alınarak Viyana Belvedere Sarayı'na getirilmiştir. Ardından yıllar sonra Adele'in yeğeni Maria Altman tarafından açılan dava sonucu eser sahibine geri dönmüş fakat sonra New York'ta Galeri Neue'ye rekor bir fiyata satılmıştır (Adele Bloch-Bauer Portresi "The Portrait Of Adele Bloch-Bauer"- Klimt, 2017, Sanal).

Görsel. 20: Gustav Klimt, “Danae”, 77 x 83 cm, t.ü.y.b. 1908, Özel Koleksiyon, Viyana (Sanal 2021).

Sanatçı, baygın biçimde uyuyan Danae'yi cenin pozisyonunda resmederek çıplaklığını en aza indirmiştir. Altın su ile kalçaları öne çıkan Danae, sanki anne karnındaki sıvı içinde yüzüyormuş gibidir. Klimt'in, bu resimde erotik olduğu gerekçesiyle eleştiri almıştır (Karaahmetoğlu, 2014, s. 83).

Efsaneye göre bir kahinin, kızından doğacak çocuk tarafından öldürüleceğini söylemesi üzerine Kral Argos kızı Danae'yi kimseyle ilişkisi olmaması için bronz bir kuleye hapseder. Ancak Zeus yağmur biçimine bürünerek Danae'nin hapsedildiği kuleye girer ve onu baştan çıkarır. Danae, oğlu Perses'ü doğurur. Kral Argos Zeus'un oğlu ve kendisinin torunu Perseus'u öldürmek istemeyerek ikisini bir sandığa koyup nehre bırakır. Sandığı bir balıkçı bulur ve onlara evini açar. Yıllar sonra delikanlı Perseus kaderin bir cilvesi olarak büyükbabası Argos'u öldürmüştür. Klimt, Zeus'un Danae'nin odasına girip onu baştan çıkardığı anı Danae'nin bacaklarının arasından süzülen altın yağmur damlaları simgesiyle tasvir etmiştir (Erdoğan, 2019 a, s. 69).

Görsel. 21: Gustav Klimt, “Öpücük”, 180 x 180 cm, t.ü.y.b. 1908, Galerie Österreichische Belvedere, Viyana (Sanal 2021).

Gustav Klimt'in “Öpücük” isimli resminde, çimenlik bir alan üzerinde diz çöküp birbirini kucaklamakta olan çift görülmektedir. Geometrik şekillerle bezenmiş olan bir kaftan içerisinde, başında sarmaşık bir taçla duran erkek figürü, öpmek için eğildiği kadın figürün yüzünü kucaklamaktadır. Resimde huzur ve sükûnet aşkı vurgulamaktadır. Klimt'in eserlerinde sıkça işlemiş olduğu “aşk” temalı bu eser samimi bir ilişkiye bakış sunmaktadır. 1908 yılında tamamlanan resim Belvedere Müze'sinde sergilenmektedir (Alpay, 2021, Sanal).

Görsel. 22: Gustav Klimt, “*Ölüm ve Yaşam*”, 180,5 x 200,5 cm, t.ü.y.b. 1910, Leopold Müzesi, Viyana (Sanal 2020).

Görsel. 23: Gustav Klimt, “*Gelin*”, 180,5 x 200,5 cm, t.ü.y.b. 1910, Leopold Müzesi, Viyana (Sanal 2020).

Gelin (the Bride) isimli bu resimde figürler kompozisyona parçalar halinde yerleştirilmiştir. Gümleğini, göğsünü açık bırakacak şekilde sıyrılmış kadın bedeninin cinsel organı, üzeri kumaş örtülü olsa da açık bir şekilde belli olmaktadır. Kumaş, resimden yayılan erotik enerjiyi güçlendirecek tarzda figürlerin üzerine yayılmıştır. Gustav Klimt 6 Şubat 1918 yılında öldüğünde bu resim bitmemiş bir şekilde atölyesinde bulunmuştur (Erdoğan, 2019 a, s. 85).

5. BÖLÜM: GUSTAV KLİMT VE EGON SCHIELE’NİN SANAT ANLAYIŞLARININ BİRBİRİNE YANSIMASI

Resme yeteneği ve ilgisi ile dikkat çeken Egon Schiele, 1906 yılında on altı yaşındayken Viyana Sanat ve Zanaat Okulu’na gitmeye başlamıştır ki aynı okulda önceden Gustav Klimt de eğitim almıştır. Ardından akademiye başlayan Schiele, buradaki eğitimden pek haz almamış, kendisine danışacağı bir akıl hocası arayışına girmiştir. Klimt’e hayranlık duyan genç ressam onu kendi hayatında önemli bir yere koymuştur. Kendisinden yirmi sekiz yaş büyük olan Klimt ile tanışmak üzere yanına gitmiştir ve resimleri hakkında yorum yapmasını beklemiştir (Erdoğan, 2019 a, s. 75).

Özellikle kadın bedeni yorumlarından etkilenen Klimt ile usta çırak ilişkisiyle başlayan dostluklarının temelini atmışlardır. Özgün çalışmalarını takdir ettiği Schiele’yi öğrenciden çok arkadaş gibi görmesi ikisi içinde ölene kadar sürecek bir ilişki olmuştur. Klimt Schiele’yi Sezesyon’a götürüp grup üyeleri ile tanıştırmıştır. Başta grup üyeleri Schiele’yi tuhaf ve yoz karşılaşmalar da Klimt ona olan inancını hiç kaybetmemiş, birlikte sergiler açmaya teşvik etmiştir. Klimt, onun modellerinden faydalanması amacıyla atölyesini de paylaşmıştır. Sık sık Schiele’ye resim verip ondan da resim almıştır çünkü resimlerini etkileyici bulmuştur (Erdoğan, 2019 a, s. 75).

On dokuzuncu yüzyılın sonu ve yirminci yılın başında kadınları betimleme konusunda kıta Avrupa’sını sarsan Gustav Klimt ve Egon Schiele, üslupları son derece farklı olsa da kadınlara bakışları bakımından benzerliklere sahiptirler. Klimt, eserlerinde kullandığı renkli motifler, egzotik ortamlarla en karamsar kadın tasvirine bile büyümlü bir etki yaratırken, Schiele’nin figürleri havada asılı biçimde arka plan olmaksızın resmedilmiştir. İçindeki öfkeyi, parçalama dürtüsünü sert kontur çizgileriyle ve figürlerin portrelerindeki bakışlarla yoğunlaştırmıştır. Klimt’in resimlerinde hiç boşluk bulunmazken Schiele’nin resimlerinde boşluklar dikkat çekmektedir (Kazanç, 2018, s. 56).

Schiele’de Klimt gibi pek az erkek portresi yapmıştır ve resimlerinin çoğunda kadın figürü hakimdir. Schiele’de küçük yaşta modellerle çalışmayı tercih

etmiştir. Hakkında olan düşünölenler ve olaylar doğrultusunda küçöök kızları alıkoymak, uygunsuz davranmak ve teşhir suçuyula hapse atılmış hatta birkaç resminin ceza olarak yakıldığına şahitlik etmek mecburiyetinde kalmıştır. Bu suçlamaların asıl sebebi resimlerinin pornografik bulunması olmuştur. Schiele'nin pornografik ve erotik ögeler yüzünden sert eleştiriler alması da bir noktada Klimt'le arasında bir özdeşlik kurmasını sağlamıştır. Her ne kadar Klimt'ten etkilenmiş olsa da onun göz alıcı renkli paletinin yanına bile yaklaşmayan renk ve tavırlar sergilemiştir. Klimt'in tuvalin içinde süzölerek hareket edecekmiş gibi duran düşsel figürlerinden son derece uzak, şiddete uğramış, psikolojik travmalar geçirmiş, hastalıklı figürler resmetmiştir (Erdoğan, 2019 a, s. 77).

Görsel. 24: Egon Schiele, “Kardinal ve Rahibe”, 1912, Müze Leopold (Sanal 2020).

Görsel. 25: Gustav Klimt, “Öpücük”, 1,8 x 1,8 m, 1907-1908, Österreichische Galerie Belvedere (Sanal 2020).

Schiele, bir süre önce Klimt için modellik yapmış olan Wally Neuzil ile tanışır. Valerie, Schiele için hem ilham kaynağı hem de kısa süreliğine hayat arkadaşı olmuştur. Birlikte bugün Çekya sınırlarında bulunan Krumau’da bir kasabaya yerleşirler. Ancak Schiele’nin erotik resimleri ve genç kadınları model olarak kullanması kasabalıları rahatsız edince Viyana’ya dönmek zorunda kalırlar. Resim 26’daki kaftan giysili figür Schiele’yi, rahibe giysili figür ise o zamanlar sevgilisi olan Wally Neuzil’i tasvir etmektedir (Erdoğan, 2019 a, s. 38).

Bu dönemin en ünlü eserlerinden biri, Gustav Klimt’in The Kiss tablosundan etkilenen Schiele’nin, dışavurumcu ve kışkırtıcı bir ifadesi olan Kardinal ve Rahibe’dir. Figürlerin duruşu ve çevreden soyutlanmış olmaları Klimt’i anımsatmaktadır. Kompozisyon biçimi ve figürlerin duruşları iki resimde de neredeyse aynıdır. Erkek figürü kadın figürünü erekte olmuş gibi duran kollarıyla sarmaktadır. “İki âşık çiçekli halı deseninin üzerinde mekândan ve zamandan bağımsız bir beraberlik içindedirler. Böylelikle Klimt aşkı, sadece gerçek dünyanın dışında mümkünmüş gibi betimlemiştir. Kadının zeminin dışında kalan ayakları sanki uçurumdan düşmek üzereymiş hissi vermektedir. Klimt, figürlerin konumlarıyla, ölüm ve yaşam arasındaki çizgiye gönderme yapmıştır (Kalfa, 2018, s. 56).

1908 yılında tamamlanan resim Australian Gallery’de sergilenmiştir. Ancak bu sergiye rağmen resim henüz bitmemiş olup bazı dokunuşlara ihtiyacı vardır. Buna rağmen Belvedere Müzesi bu resmi satın alarak koleksiyonuna eklemiştir. Zamanının parasıyla iki yüz kırk bin dolar verilerek alınan bu resim Avustralya’da o zamana kadar satılan en pahalı resimdir (Alpay, 2021, Sanal).

Görsel. 26: Egon Schiele, “*Kucaklaşma II*”, 100 x 170,2 cm, t.ü.y.b. 1917, Galeri Österreichische Viyana (Sanal 2020).

Kuçaklaşma II, Schiele’nin en ünlü resmidir. Klasik akademik üslubun izlerini taşıyan resim, Klimt’in “Öpücük” eserini akıllara getirir. Resim, pornografik olmaktan çok erotik ve aşk imgesine dair gerçekçi bir görünüm sunar. Önceki yıllarda yaptığı resimlerdeki gibi salt bir cinsel ilişkiden ziyade sevgiyle kucaklaşma tasvir edilmiştir. Sanat tarihçileri, eşi Edith ile kendisini betimlediği bu resimde Schiele’nin ilk kez sevgiyi hissetmiş olduğunu ifade etmeye çalıştığını belirtirler (Erdoğan, 2019 b, s. 78).

Görsel. 27: Egon Schiele, “*Hermit*”, 71,4 x 71,1 cm, t.ü.y.b. 1912, Leopold Müzesi, Viyana (Sanal 2020).

Egon Schiele, yapıtları arasındaki en büyük boyutlu bu resimle Klimt’e duyduğu güven ve sevgiyi ölümsüzleştirmesine rağmen yaşamı boyunca onu satmamıştır. Birbiri içine geçmiş figürlerin önde olanı Schiele’nin kendisidir, arkada olan ise Gustav Klimt. Schiele’nin Klimt’e büyük anlamlar yüklediği herkes tarafından bilinmektedir. Onu yalnızca örnek aldığı bir ressam olarak değil, akıl hocası ve dostu hatta hayatta onu anlayabilen tek insan, onu yargılamadan dinleyebilecek biri olarak görmüştür. Bu yönüyle Klimt’e adeta bir babaya sığınır gibi sığınmıştır (Erdoğan, 2019 b, s. 33).

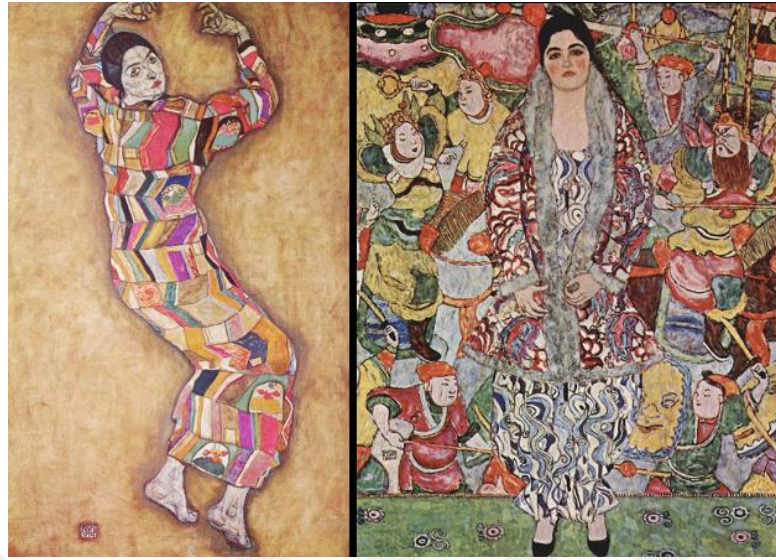
5. 1. Gustav Klimt Ve Egon Schiele'nin Resimlerinde Kadın Figürü

Görsel. 28: (solda): Egon Schiele “*Gerti Schiele'nin portresi*” 139,5 x 140,5 cm, 1909, New York Modern Sanat Müzesi (Sanal 2020).

Görsel. 29: (sağda): Egon Schiele “*Ayakta Duran Kız*” 130,81 x 48,9 cm, 1908, Minneapolis Sanat Enstitüsü (Sanal 2020).

Schiele'nin kız kardeşi Gentredu'nin (Gerti) modellik yaptığı bu iki çizim, ressamın Klimt'in çalışmalarına duyduğu hayranlığın boyutunu açıkça ortaya koymaktadır. Klimt'in avangard tarzının unsurları, Schiele'nin ilk çalışmaları ve çizimlerinin çoğunda bulunmaktadır. Bir vitray pencere için yapılan sağda gösterilmiş bu resimdeki çıplaklık ve dekoratif öğeler tıpkı Klimt'in resimlerinde en çok görülen iki öğe olarak, yirminci yüzyılın başında Viyana'da moda olan art nouveau akımının örneğidir. Schiele, Gerti'yi kutsal kitapta yazılanlardan bilinen Judith ve Salome'yi çağrıştır tarzda resmetmiştir. Egon Schiele'nin kadınlarının elleri aşırı büyük ve kemikli yapıdadır. Kendi fiziklerinden bir tedirginlik duyuyorlarmış gibi remedilmişlerdir. Sanatçı resimlerinde hiç ışık ve gölge kullanmamıştır. Soldaki resimde (Gerti Schiele'nin portresi) hocasının kullandığı altın varaklardan etkilenerek tekniğini kullandığı söylenebilir. Kadın figürünün kıyafet ile içiçe geçmiş bedeni ve düzlemsel görüntüsü yine Klimt'in etkileri olduğu apaçıktır. Bu durum resimlerinde zamansız ve mekânsız bir algı yaratmaktadır (Kalfa, 2018, s. 67).

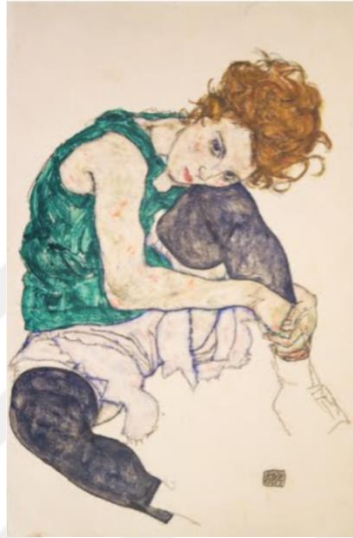
Görsel. 30: (solda): Egon Schiele “*Friederike Maria Beer-Monti'nin Portresi*” 1914 (Sanal 2020).

Görsel. 31: (sağda): Gustav Klimt “*Friederike Maria Beer-Monti'nin Portresi*” 1916 (Sanal 2020).

Klimt’e ve Schiele’ye portresini yaptıran Friederike Maria Beer, Viyana’nın en ünlü gece kulüplerinin sahibi olan bir tüccarın kızıdır. Wiener Werkstatte’nin sanat anlayışına büyük hayranlık duyan Marie Beer, giyiminden evinin dekorasyonuna kadar yaşamını bu şekilde şekillendirmiştir. Schiele’ye poz verdiği resimde (solda), üzerine giydiği kıyafeti, yakın zamanda Güney Amerika’ya yaptığı bir seyahatte aldığı kumaştan diktirmiştir. Klimt’ten iki yıl sonra aynı modelin resmini yapan Schiele’nin ustasının dekor anlayışı, desenci yaklaşımına yakın bir üslupta çalışmış olduğu belirgindir (Erdoğan, 2019 b, s. 57).

Klimt’in yorumunda arka planda motifler yerleştirmiş olduğu, Schiele’nin yorumunda ise figürün dışında tek bir rengin valörü görülmektedir. İki resimde de derinlik algısı ortadan kaldırılmıştır. Klimt’in süslemeci üslubunu Schiele modelin kıyafetinde geometrik desenlerle işlemiştir. Hocasının kullandığı renk paletine yakın renkler kullanmış olması bu resmi diğer resimlerinden oldukça ayırmaktadır. Klimt’in hareketsiz duran desen anlayışına karşın Schiele modeli dans eder vaziyette ayak parmak uçlarının üzerinde tasvir etmeyi tercih etmiştir.

Schiele'nin figürünün izleyiciye sanki az sonra devrilecekmiş hissi yaratmasına rağmen portredeki ifade sert ve donuktur. Klimt'in üslubundaki zıtlık kullanımının Schiele'nin dışavurumcu ifadesiyle harmanlanmış olduğu gözlemlenmiştir.

Görsel. 32: Egon Schiele, “*Seated Woman with Legs Drawn Up (Adele Hermst)*”, 46 x 30,5 cm, Narodni Galerie, Prag, 1917 (Sanal 2021).

Görsel. 33: Egon Schiele, “*Reclining Woman*”, 95,5 x 171 cm, Leopold Museum, Viyana, 1917 (Sanal 2021).

Klimt çalışmalarında kadının baskın konumunu vurgulamak haricinde resimlerinde erkek figüre pek yer vermemiştir. Fakat öğrencisi Schiele'nin resimlerinde ise sıklıkla otoportrelere yer verdiği gözlemlenmektedir. Aynı zamanda resimlerinde erotizm ve şehveti yoğunlaştırmak adına bir kadın ve bir erkek figür kullanmaktan, hatta figürleri birbirlerini kucaklar pozisyonda resmetmekten çekinmemiştir. Klimt'in resimlerindeki elegorik mesajlar esasen kadınlar tarafından kişilik bulmaktadır. Kadının her hali (çocukluk, gençlik, hamilelik, annelik, yaşlılık) Klimt'in resimlerinin ana temasıdır (Kazanç, 2015, s. 191).

Klimt'in “sanat toplum içindir” görüşünü güddüğünü söyleyemeyiz. Bunun en büyük sebebi, Klimt'in çalışmalarında sosyo politik olaylara yer vermek istememesinden kaynaklanmaktadır. Resim ve eskizlerinde daima erotik kadın portrelerine ve bir takım tasvirlerine yoğunlaşmaktadır. Modellerini yalnızca dış hatlarıyla çizerek nasıl izole ettiği ve vücutlarının içini de kasıtlı olarak ihmal ederek bu izolasyonun değerini yükseltmektedir. Geometrik biçimler ve altın yaldız içerisinde izole olmuş bedenler, resimde gizli erotizmi çarpıcı bir biçimde gözler önüne sunmaktadır (Kazanç, 2015, s. 185).

Görsel. 34: Gustav Klimt, “Kadının Üç Evresi (*Le Tre Eta*)”, 1905, tuval üzerine yağlı boya, Galleria Nazionale d’Arte Moderna, Roma (Sanal 2021).

Egon Schiele’de kendi üslubunu geliştirirken, sanatçı hocası Klimt’ten dersler almaktadır. Klimt ile tanıştıktan sonra Schiele’nin tekniği ve resme bakış açısı oldukça gelişmiştir. Klimt sayesinde Auguste Rodin’in eserleriyle tanışan Schiele’nin resimlerinde kontur çizgileri öne çıkmaya başlamıştır. Melankolik görünümlü, içe kapanık, ince uzuvlara sahip figürler sıklıkla deforme olmuş biçimde karşımıza çıkar. Dışavurumcu çizgilere ve renk paletine başvurduğu eserlerde temel unsur hep kompozisyon olmuştur (Erdoğan, 2019 b, s. 10).

Görsel. 35: Egon Schiele, “Lovemaking”, Liebesspiel, 1915 (Sanal 2021).

Yaralanmış, yıpranmış, tahrik olmuş bedenleri mekandan ve zamandan kopmuş gibi betimleyen Schiele, eserlerinde boşlukları, biçim ve formlarla kaplayan Klimt’in tersine boşluğun cazibesini yaratmaya çalışmaktadır. Cansız bedenler gibi duran figürlerden yayılan tekinsizlik duygusu Schiele’nin duygusal ve psikolojik dünyasından veriler sunmaktadır. Duygu ve düşüncelerini figürlere yansıtmak konusunda kullandığı resimsel dili, döneminde aykırı bulunduğu gerekçesiyle hocası Klimt ile ortak özellikler taşıdığı gözlemlenmektedir. Öyle olacak ki Klimt, bu aykırı hissin dışavurumundaki güçlü tutkudan oldukça etkilenmiş ve Schiele’ye atölyesini açmıştır (Erdoğan, 2019 b, s. 33-35).

5. 2. Gustav Klimt Ve Egon Schiele Resimlerinde Ağaç İmgesi

Gustav Klimt eserlerinde Bizans mozaiklerinde incelediği simgelere sıklıkla yer vermiştir. Figüratif resimleriyle ünlü Klimt'in peyzaj resimlerinde de, gerçekçi desenleri ve son derece stilize edilmiş tarzını yan yana yerleştirerek tezat oluşturmuş olduğu görülmektedir. Örneğin 1907'de tamamlamış olduğu Adele Bloch Bauer'in portresinde kadının yüzü, boynu ve kollarındaki realist tutumunu resmin geri kalanında kullandığı desenlerle soyutlanmış kompozisyonda yanyana yerleştirdiği açıktır. Klimt aynı üslubu peyzaj resimlerine de yansıtmayı başarmıştır. “Beech Grove I” veya “Birch Forest” adlı resimlerinde, ağaç kabuklarının dokusu tam olarak gerçek hayatta görüldüğü gibidir ve tablonun geri kalanında yeşil, turuncu ve kırmızı tonlardaki yapraklar soyut bir yorum ile yan yana, birbirinin tekrarı olarak işlenmiştir. Klimt bu sayede kendi tarzını ortaya koyan eşsiz bir etki yaratmaktadır (Kiely, 2021, Sanal).

Görsel. 36: Gustav Klimt, “*Farmhouses with Birch Trees*”, 80 x 80 cm, Belvedere, Viyana, 1900 (Sanal 2021).

Görsel. 37: Gustav Klimt, “*Fir Forest I*”, 1901 (Sanal 2021).

Görsel. 38: Gustav Klimt, “*Beech Grove I*”, 100 x 100 cm, tuval üzerine yağlıboya, Neue Meister, Dresden Germany, 1902 (Sanal 2021).

Görsel. 39: Gustav Klimt, “*Buchenhain*”, 100x 100 cm, tuval üzerine yağlıboya, 1902 (Sanal 2021).

Görsel. 40: Gustav Klimt, “*Birch in a Forest*”, Private Collection, 1903 (Sanal 2021).

Görsel. 41: Gustav Klimt, “Birch Forest”, 110 x 110 cm, Belvedere, Viyana, 1903 (Sanal 2021).

Görsel. 42: Gustav Klimt, “The Tree Of Life, Stoclet Frieze”, 195 x 102 cm, Museum of Applied Arts, Avusturya Viyana, 1909 (Sanal 2021).

Gustav Klimt’in “The Tree Of Life” adlı 1909 yılında tamamlamış olduğu Art Nouveau üslubuna dayanan sembolik tarzdaki eseri, 195 x 102 cm boyutlarındadır. Avusturya Viyana Uygulamalı Sanatlar Müzesi’nde sergilenmektedir. Eser, Klimt tarafından 1905-1911 yılları arasında Belçika’nın Bürüksel şehrinde düzenlenecek olan bir çalışma için üç mozaik serisine yönelik olarak özel sipariş üzerine yapılmıştır (Dağ, 2016, s. 15).

Tablonun sağ tarafına baktığımızda, bir erkek ve bir kadın figür birbirine sarılmaktadır ve sol tarafında ise mumya portrelerinden esinlenilerek resmedilmiş bir kadın figür görülmektedir. Freskin tam ortasında bulunan ağacın gözdesiden iki yana dönerek uzanan spiral formdaki dallar ilerleyen hayatı temsil etmektedir. Dalların bu kıvrımlı yapısı Art Nouveau esintisini üstlenerek, hayattaki karmaşa içerisinde düzeni tasvir etmektedir. Dalların yerden göğe kadar yükseldiği görüntü, yeraltı ve yeryüzü arasındaki bağı temsil etmektedir. Resmin sağına doğru tam ortadan geçen dalın üzerinde simsiyah bir kuş, ölümü sembolize etmektedir. Hayatta doğum varsa ölümden beraberinde gelir anlamı taşımaktadır.

Gustav Klimt eserinde tüm insanlığın soy ağacını tasvir etmektedir. Resmin neredeyse tüm yüzeyine hakim olan geometrik desenler eril veya kadınsı anlamlar içeren semboller barındırmaktadır. Klimt atölyesinde 6 yıldan fazla zamanı, bu altın ağaç üzerinde çalışarak geçirmiştir (Tufan, 2019, Sanal).

Görsel. 43: Egon Schiele, “Forest with Sunlit Clearing in the Background”, Karton Üzerine Yağlıboya, Private Collection, Viyana, 1907 (Sanal 2021).

Schiele’ye göre yaşamak, ölüme mahkum olmaktır ancak bu mahkumiyetten şikayetçi değildir. Canlının doğada yavaş yavaş ömrünü tüketmesi, her geçen gün tükenmesi fakat yitip gidenin ardından yerine yeni hayatların başlaması, yaşam döngüsü onun resimlerinde karşılık bulmuş durumdadır. Özellikle naturmort ve peyzaj resimlerinde bu döngüyü olduğu gibi betimleme imkanı görmektedir. Schiele, doğum ve yaşam döngüsünü eserlerinde bir tür Dionysos ayiniyle kutsamaktadır (Erdoğan, 2019 b, s. 73).

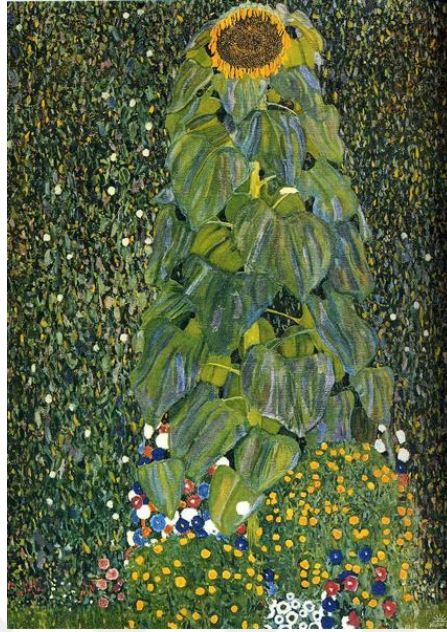

Görsel. 44: Egon Schiele, “*Sunflower*”, Karton Üzerine Yağlıboya, Viyana, 1908 (Sanal 2021).

Egon Schiele hocası Gustav Klimt’in de konu edindiği ayçiçeklerini peyzaj resimlerinde sıkça kompoze etmiştir. Tıpkı resmettiği insan bedenleriyle benzerlik taşıyan ağaçlar ve ayçiçeklerini, sanki uzun kolları tasvir edermişcesine resmetmiş, geniş yapraklar ve dışavurumcu ifadeler kullanmayı sevmiştir. Bitkilerinde insana özgü ifadeler kullandığı görülmektedir. Fakat Klimt’in resimlerindeki renk birliğinden ziyade dışavurumcu bir renk paleti edinmiş, kahve, sarı ve yeşilleri sıklıkla kullanmıştır.

Görsel. 45: Egon Schiele, “*Sunflower*”, Kağıt Üzerine Suluboya, Viyana, 1909 (Sanal 2021).

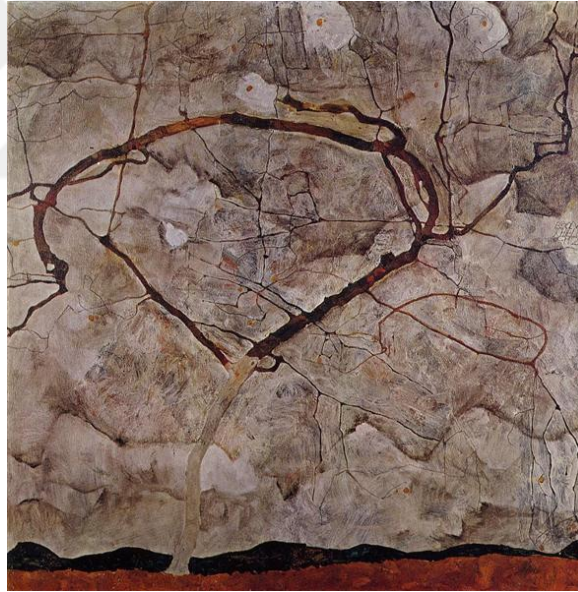

Görsel. 46: Gustav Klimt, “*Sunflower*”, 90 x 81 cm, Tuval Üzerine Yağlıboya, Albertina, Viyana, 1911 (Sanal 2021).

Klimt’in anıtsal ikon haline gelmiş olan “Öpücük” tablosu ile “Ayçiçeği” arasında benzer olgular gözlenmektedir. Her iki resimde de arka planda çiçeklerle donatılmış bitki örtüsü görülmektedir. Klimt’in Sembolizm bağlamında bitki imgesi kullanımı dönüşüm, değişim ve yenilenme durumlarını tasvir etmektedir. Sanatçının ilk dönemden beri yapmış olduğu çalışmalarında bu yaklaşım gözlenmektedir. Kadın figürü ve çiçek motifinin kullanımında zirve noktasına ulaşmayı kendine has üslubu ve yorumlamasıyla sağlamış gözükmektedir.

Görsel. 47: Egon Schiele, “*The Sunflower*”, 110 x 110 cm, Tuval Üzerine Yağlıboya, Private Collection, Viyana, 1907 (Sanal 2021).

Görsel. 48: Egon Schiele, “*Autumn Tree on Movement*”, Tuval Üzerine Yağlıboya, Private Collection, Viyana, 1912 (Sanal 2021).

Resimde Egon Schiele, iki büklüm sırtında dünyanın ağırlığını taşıyan bir insana benzeterek ağaç tasviri yapmaktadır. Ölümün veya yaşlılığın sembolize edilmiş halidir bu ağaç.

Görsel. 49: Egon Schiele, “*Four Trees*”, 110,5 x 141 cm, Tuval Üzerine Yağlıboya, Belvedere, Viyana, 1917 (Sanal 2021).

“Dört Ağaç” isimli eserinde Schiele, sanki insan ömrünün dört evresini anlatmak istemektedir. Hocası Gustav Klimt’in kadın bedeni üzerinden anlattığı evreleri Schiele’nin usatalıkla ağaçlara yansıttığı izlenimi vermektedir.

6. BÖLÜM: UYGULAMA ÇALIŞMALARI VE ANALİZLERİ

Tez çalışması kapsamında üretilmiş olan seride sanguine ve yağlı çizim kalemleri, akrilik boya birlikte kullanılmıştır. Kalemle elde edilen çizgisel tonlamalar yalnız eskiz olarak düşünülmemiş, resimlere boyut kazandırdığı düşüncesiyle kullanılmıştır. Figüratif resimlerin portre ve el bölgelerinde bu teknik hakimdir. Geri kalan alanlarda akrilik boya su ile çözeltilerek katmanlar halinde sürülmüştür. Portrelerin pentür kullanımından izole bir şekilde yorumlanmasının ifadeler daha vurucu bir etki kazandırdığı düşünülmektedir. Kimi yerlerde kontrastı artırmak amacıyla saf su ile yağlı kalem dağıtılarak gölgere güç kazandırılmıştır. Portrelerde, bakışlarda realist ifadeler kullanırken arka fonlarda soyutlamalar karşımıza çıkmaktadır. Bu zıtlık kullanımında bizzat araştırma konusu olan Gustav Klimt’in eserlerinin etkisi olduğu söylenebilir.

Resimlerde görülen renkler doğadan ilham alınarak kullanılmıştır ve çoğunlukla okra sarısı, yanık sienna her resme hakimdir. Desenler için tercih edilen mürekkep mavisi renk bu alanda sıcak- soğuk dengesini sağlamakta kullanılmıştır.

Tez çalışması kapsamındaki resimlerde de kadın imgesi sıklıkla görülmektedir. Kadın bedeninin estetik yapısı ve kullanılan figürlerin kıyafetlerinde tasarım çeşitliliği göze çarpmaktadır. Resimlerde kadın imgesi, üzerinde ince ince işlenmiş, motiflerle bezenmiş, danteller örülmüş kaftanlar veya büstiyerler içerisinde görülmektedir.

Kadın imgesi yanı sıra bitki, seramik ve kilim içeren doğal formlar figürler ile birlikte hikayeleşmektedir. Figür ve bakışlar, onların anlatacakları, ifadesi ve anatomik yapısı resimlerde en önemli husustur. Bunların ardında tuvalde sıklıkla karşımıza çıkan sembolik örüntüler kullanılmıştır. Türk motifleri, organik dokular ve uzun yapılı kadın figürler resimlerin asıl temasıdır.

Görsel. 50: Eylül Perçin, “İki Boynuzlu Ata”, Eskiz, Antalya, 2021

Görsel. 51: Eylül Perçin, “İki Boynuzlu Ata”, Tuval Üzerine Akrilik Boya, 70 x 70 cm, Antalya, 2021

Görsel 51’de görülen 70 x 70 cm tuval üzerine akrilik boya ile boyanmış olan “İki Boynuzlu Ata” adlı resmin ön planında bir boğa soyutlaması bulunmaktadır. Eskizinde kadın figür ile çizilmesi düşünülen kompozisyon tuvale aktarım sırasında biçim değiştirmiş, kadın geyşa figür ayrı bir resimde kullanılmıştır.

Türk mitolojisinde “boğa” hükümdarlık ve güç sembolüdür. Ruhu ve tanrıyı simgelemektedir. Eskiden bazı Türk boyları, soylarının boğadan türediğine inanmaktadır ki Oğuz Kağan’a adını veren de “Boğa Ata” olarak geçmektedir.

Boğa boynuzu, gücü ve geceye hakim olan Ay’ı temsil etmektedir. Dinsel ve mitolojik bir unsurdur. “İki Boynuzlu Ata” hükümdar motifine ilk kez Türk mitolojisinde rastlanmıştır.

Resimde sözü edilen boğanın türk rengi olan turkuaz ile boyanmış olup lekesel alanı desteklemek adına çizgisel motif desenlerine de yer verilmiştir. Arka plan geometrik formlarda parçalara ayrılarak soyut bir tavırla perspektif ortadan kaldırılmak istenmiştir. Gustav Klimt’te görülen motif ve süslemelere oldukça yer verilmiştir. Boğa figürünün arkasında mavinin boğada kullanılandan farklı bir tonu

içerinde haşhaş motifleri çizilmiştir. Haşhaş bereketi, kırmızı bölümdeki sırayla dizilen kilim motifleri ise eril olanı, erkekliği temsil etmek üzere kullanılmıştır. Derinlik algısından ziyade birbiri arasında öne çıkan motifler boğa figürünün düz bir zemin üzerinde durduğu algısı yaratırken bir yandan resimdeki leke değerine estetik bir boyut kazandırdığı düşünülmektedir.

Görsel. 52: Eylül Perçin, “Bekleyiş”, Tuval Üzerine Akrilik Boya, 70 x 70 cm, Antalya, 2021

Görsel 52’de görülmekte olan resim, 70 x 70 cm tuval üzerine akrilik boya ve yağlı kalem kullanılarak uygulanmıştır. Resim, kafede bir masada oturan kadının bekleyişini anlatmaktadır. Otoportre resmi olmakla beraber tez araştırmasına uygun motif ve sembollere yer verilmiştir. Arka planda görünen kilim motifleri tılsım anlamı taşımaktadır. Resim, Oruç Aruoba’nın “Beklemek” adlı alıntısından ilham alınarak yapılmıştır.

“Ne beklediğini bilerek- ama beklemeden yaşayacaksın: En çok beklediğinin de, gelse bile bir gün, hiçbir zaman beklediğin anlamda gelmeyeceğini bilerek. Yaşamın, beklediğinin gelmemesi- ki işte: Senin de, gelmeyeceğini bildiğini beklemen olacak” (Aruoba, 2020, s. 10).

Görsel. 53: Eylül Perçin, “*Seramikçi Kız*”, Eskiz, 21 x 30 cm, Antalya, 2021

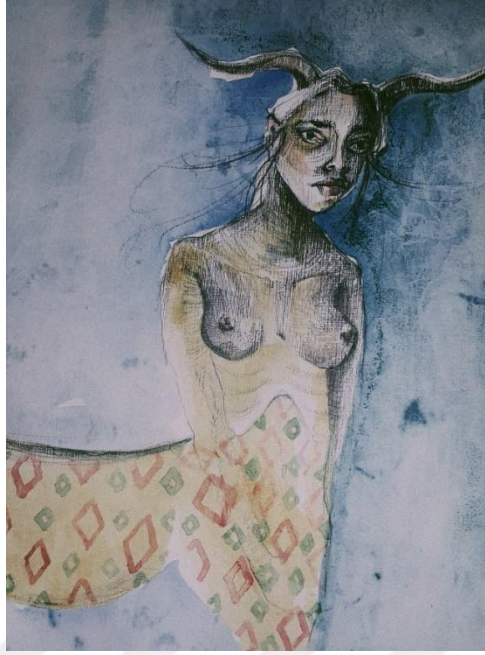
Görsel. 54: Eylül Perçin, “*Seramikçi Kız*”, Tuval Üzerine Akrilik Boya, 70 x 70 cm, Antalya, 2021

Görsel 54’de görülmekte olan resim 70 x 70 cm tuval üzerine akrilik boya ve yağlı kalem kullanılarak yapılmıştır. Portrenin resmin kalanında izole edilmesi boya kullanmadan yalnız yağlı kalem ile desen atılarak sağlanmıştır. Klimt’in de uyguladığı bu teknik fazlasıyla realist portrelerin dışında kalan kısımlarda gördüğümüz geometrik şekil ve süslemelerle oluşturulmuştur. Kumaş, kilim, seramik ve bitki dokuları Art Nouveau’da olduğu gibi oldukça sık kullanılmıştır.

Görsel. 55: Eylül Perçin, “*Kök Tengri*”, Tuval Üzerine Akrilik Boya, 70 x 100 cm, Antalya, 2021

Görsel 55’deki resim 70 x 100 cm tuval üzerine akrilik boya ve kolaj tekniği kullanılarak yapılmıştır. Kadın portrelerine seride fazlasıyla yer verilmiştir. Bu portre Uygur Türkü bir kadını tasvir etmektedir. Portrenin arka planında seçilen mavi ve kahverengi tonları gök ve yer yüzünü simgelemek amacıyla kullanılmıştır. Eski mağara duvarlarındaki kazıma çizimleri andıran motifler işlenmiştir.

Görsel. 56: Eylül Perçin, “*Satir*”, Eskiz, 21 x 30 cm, Antalya, 2021

Görsel. 57: Eylül Perçin, “*Satir*”, Tuval Üzerine Akrilik Boya, 70 x 70 cm, Antalya, 2021

Görsel 57’de görülen resim, 70 x 70 cm tuval üzerine akrilik boya ve yağlı kalem ile yapılmıştır. Üstte eskizi de bulunan resim, Yunan mitolojisinden Satir’i gün batımı eşliğinde tasvir etmektedir. Satir: Antik Yunan mitolojisinde yer alan yarı keçi yarı insan kır ve orman iyesidir.

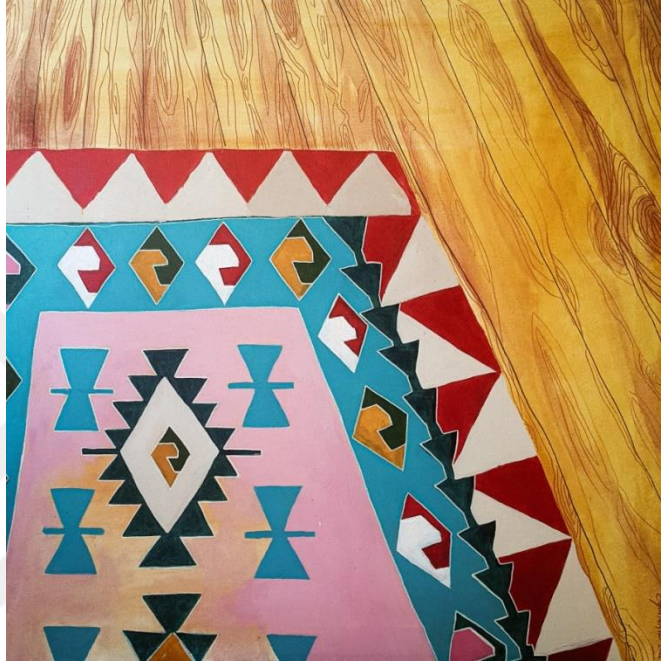
Resimde kullanılan defne ağacı yine mitolojik bir öge olarak kullanılmaktadır ve resme dramatik bir ifade katmaktadır. Arka planda gün batımı leke, figür çizgi tekniği kullanılarak resmedilmiştir ki portredeki ifadenin öne çıkarılması amaçlanmıştır. Günbatımına hakim olan okra, ve magenta kırmızısı birleşimi sıcak renklerle doğayla ilişkilendirilerek renk perspektifi sağlanmıştır. Satir figürünün etüdü, figürün boynuzlarına dikkat çekecek biçimde detaylı başlayarak gövdeye doğru soluk bir tonla gösterilmiştir. Satirin keçi gövdesi açık kompozisyon dahilinde birbirini tekrar eden motiflere bezenmiştir.

Görsel. 58: Eylül Perçin, “Biz Biriz”, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 70 x 100 cm, Antalya, 2021

Görsel 58’de “Biz Biriz” adlı resim 70 x 100 cm tuval üzerine yağlıboya uygulanarak yapılmıştır. Birbirine sarılmış iki figür (bir kadın, bir erkek), Egon Schiele’nin dışavurumcu üslubundan esinlenerek biçimlenmiştir. Uzun ve ince uzuvlar özellikle kol ve bacak anatomilerinde kendini göstermektedir.

Gustav Klimt'in resim anlayışına ortaklık eden süslemeci bir yaklaşımla arka planda seramik duvar soyutlaması eklenmiş olup figürlerin altında duran kırmızı kilime eşlik etmektedir. Kilimde yine motiflere ve işlemlere yer verilmiştir. Resimde kontur çizgileri dışavurumcu ifadeyi güçlendirmek amacıyla yoğun biçimde kullanılmıştır.

Görsel. 59: Eylül Perçin, “Kilim”, Tuval Üzerine Akrilik Boya, 70 x 70 cm, Antalya, 2021

Görsel 59’da görülmekte olan resim 70 x 70 cm tuval üzerine akrilik boya kullanılarak resmedilmiştir. Kompozisyonda kilim motifleri detayı ele alınırken ahşap dokusuna da yer verilmiştir. Plastik anlamda çoğunlukla lekesel boya kullanımı görülmektedir, fakat tahta parke dokuları ve kilim motif konturları çizgisel olarak işlenmektedir.

Motifler kimi yerde anlam karşılığını bulurken, örneğin zaman, denge, bereket vs, kimi yerde de estetik biçimleme amacıyla ressamın gözünden çizilmiştir.

Görsel. 60: Eylül Perçin, “Geyşa”, Tuval Üzerine Akrilik Boya, 70 x 70 cm, Antalya, 2021

Görsel 60’daki 70 x 70 cm tuval üzerine akrilik boya ile geyşa yorumu, arka planda japonca anlamlar içeren motifler eşliğinde serinin devamı olarak yerini almıştır. Japon geyşa bir kadının portresi yine yağlı kalem kullanarak çizilip bırakılmış, arka plandan ayrıştırılmıştır. Bu ayrıştırma Gustav Klimt’in son dönem portrelerinde çoğunlukla yer verdiği mekandan izole ama aslında mekanın bütünü figürlerin vermiş olduğu hislerden doğmuştur. Klimt’ten esin alınarak yapılan bu resimde Japon sanatının ve kültürünün en önemli simgeleri haline gelen Geyşa’larla ilişkilendirilerek yapılmıştır. Teknik ve üslup modern anlayışta resmedilmiştir. Resmin geneline hakim olan sembolist tavır japon çiçekleri ve japon seramikleriyle ilişkilendirilmiştir. Resimde kullanılan organik dokulara japon çiçekleri ve masalarda kullanılan ahşap üzerinden yer verilmiştir. Geyşa’nın üzerinde motiflerle işlenmiş kaftanı mekanla ilişki kurulmasını sağlamaktadır. Arkaplanda kullanılan yanık okra ve kan kırmızı birleşimi renk, kadın figürün keskin ama mağrur bakışlarıyla güçlü bir ifade kurulması sağlanmıştır.

Görsel. 61: Eylül Perçin, “*Fantastik Yumurta*”, Tuval Üzerine Akrilik Boya, 70 x 70 cm, Antalya, 2021

Görsel 61’de 70 x 70 cm tuval üzerine akrilik boya ile yapılan bu resimde bir kumru yuvası ve üzerinde bir yumurta görülmektedir. Art Nouveau’nun da savunduğu gibi doğadan ilham alınarak yaşanmış bir olay sonrası kurgulanmış bir resimdir. Resimde sembolik ifadelerle gizli alt metinlere rastlanmaktadır. Ölüm ve yaşam sembolü tuvale hakimdir. Dallar motiflerle süslenmiş ve yumurta olduğundan farklı bir görünüme ulaştırılmıştır. Resmin hem sembolik bir anlatım içerdiği hem de Art Nouveau’dan izler barındırdığı görülmektedir.

Görsel. 62: Eylül Perçin, “Ayçiçekleri”, Tuval Üzerine Akrilik Boya, 70 x 70 cm, Antalya, 2021

Görsel 62’de görülen “Ayçiçekleri” adlı resim, Klimt ve Schiele’nin birbirlerine yakın dönemlerde konu ettikleri kompozisyonlardan esinlenerek resmedilmiştir. Dışavurumcu sert kontur çizgileri ile iç boyamalarda pastel renkler tercih edilerek zıtlık yakalanmak istenmiştir. Art Nouveau’nun konusu olan bitkiler ışığında ayçiçeklerin dokusu resmedilmiştir. Kompozisyon oluşturulurken Schiele’nin 1909 yılında yaptığı “Sunflower” adlı eserinden ilham alınmıştır.

SONUÇ

Art Nouveau'nın Viyana'daki adı olan Sezasyon hareketinin kurucusu olan Gustav Klimt resim sanatı tarihinde en çok konuşulan eserleri üretmiştir. Sanatçı dekoratif unsurları, motif bezemelerini, altın, platin ve gümüş varacağı kullanarak yeni bir tarz oluşturmuştur. Resimlerine konu olan kadın imgesini mitolojik tanımlar içerisinde de harmanlamış sembolist bir ressamdır. Figürlerini sembolleştirerek zıt anlamlar üzerinden denge kurmayı sağladığı görülmüştür. Erotik- masum, hükümdar- zayıf, özgür- bağlı, güzel- çirkin, iyi- kötü gibi kavramları sembolize etmektedir.

Örneğin 1908 yılında yapmış olduğu orijinal ismiyle “The Kiss”, “Öpücük” eserinde Roma İmparatorluğu’nu temsil eden defne yapraklarından yapılmış tacı erkek figürde kullanmasıyla kadının üzerindeki hükümdarlığını ifade etmektedir. Kadının diz çökmüş duruşundaki çaresiz formu kapalı bir tutum sergileyerek zıtlık oluşturmak istediği gözlenmektedir (Özbay, 2019, s. 86).

Klimt mitolojiden etkilendiği kadar Bizans mozaiklerinden de, resimlerinde görülen biçim, doku, parçalama, ayrıştırma, grupta, mekanda derinliği yok etme, hacimsizlik anlamında etkilendiği ve üretimini bu şekilde sürdürdüğü görülmektedir. Klimt Barok Dönemi ressamların portrelerine benzer tarzda gövdeyi arka fonla birlikte betimleyerek yüz ve elleri realist biçimde tasvir etmiştir. Figürlerinin gövdeleri, kıyafetleri ve arka fonda aynı şekilde işlediği Bizans mozaik tekniğinin etkisi dekoratif unsurlar, semboller ve geometrik şekillerle soyutlamalara yer vermiştir.

1907’de Klimt ile tanışan ve eserlerini yorumlaması, takdir etmesi üzerine atölyesine dahil olan Egon Schiele Sezasyon Grubu’na da Klimt sayesinde katılmıştır. Klimt Schiele’nin çok yetenekli olduğunu düşünmektedir hatta destek olmak adına ara sıra resimlerini satın almıştır.

Schiele’nin eserleri Klimt’in başında bulunduğu Uluslararası Sanat Sergisi’nde sergilendiği görülmektedir, bu dönem eserlerinde hocasından etkilendiği için resimlerinde doğa ve sembolizm belirgindir. Schiele’nin figür resimlerinde dışavurumcu ifadeler ve güçlü duygular barınmaktadır. Kimi zaman sade, geometrik tasarımlarıyla elbiselerin figürün vücut hatlarını gizlemesini sağlamaktadır. Kimi zamansa tamamen çıplak veya yarı çıplak, müstehcen şekilde yorumlamaktadır. Klimt sayesinde tanıştığı Wally ile sevgili olur, evli olmadan birlikte yaşaması ve kasabadaki genç kızları çıplak model olarak kullanması gibi sebeplerden resimlerinin birkaçının yakılmasına karar verilmiştir ve bir süre hapis cezası almıştır. Zamanında akademiye sırt çevirip kendi tarzını oluşturma çabasında olan Klimt de aynı suçlamalara maruz kalmıştır.

Schiele’nin resimlerinde dışavurumcu biçimde kısa ve sinirli hareketlerle oluşturduğu figüratif formlar siyah kontur çizgisiyle fondan ayrılmaktadır. Otoportreleri doğrudan izleyene bakan narsist ifadeler içerir. Arka fonda yine dışavurumcu biçimlerde bitki motif soyutlamaları ustası Klimt’te gözlemlendiği üzere sıkça karşımıza çıkmaktadır.

Schiele’nin resimleri Klimt’in masalsı, yüksek zümre kesimi anlatımından ziyade grotesk olarak yorumlanmaktadır. Schiele psikolojik travmalar atlatan bir ressam olarak iç dünyasındaki sorunları resimlerine yansıtmış görülmektedir.

Resimlerindeki erotizm temasını hocası Klimt'ten daha vurgulu ve korkusuzca işlemektedir. Dağınık saçlar, kışkırtıcı bakışlar, renkli çoraplar ve objelerle öne çıkartmak istemektedir. Klimt figürlerinin boylarını uzatmakla yetinse de Schiele'nin figürlerinin uzuvlarında etkili bir şekilde deformasyon gözlenmektedir. Eğik, masum bakışlı portreler, açık bacaklar, güçlü omuzlar ile cinselliği ön planda tasvir etmektedir.

Schiele'nin sanat anlayışı antik sanattan beri süren güzellik algısını kırmak için oluşmuştur. Çıplaklığı klasik kalıpların dışına çıkmak için, ilkel arzuları, şiddeti ve ölümü kullanmıştır. Ekspresyonizm akımının önemli ismi olan Schiele, bu akımın şiddet, karamsarlık özelliklerini eserlerinde taşımaktadır. Eserlerindeki duygusal yükü çarpık bedenler ve renk tonlarıyla yansıtmıştır. Duygu ve düşüncelerini figürlere yansıtmak konusunda kullandığı resimsel dili, döneminde aykırı bulunduğu gerekçesiyle hocası Klimt ile ortak özellikler taşıdığı gözlemlenmektedir.

Klimt'in "güzel" mağrur bakışlı kadınlarına zıt bir şekilde zayıf, kemikli ve hastalıklı portreler yapmıştır. Stilize edilmiş çiçek resimleri, peyzaj resimleri ve figürlerinde kullandığı süsleme üslubu hocası Klimt ile benzer izler taşıdığını da göstermektedir. Aynı atölye ortamında iki önemli ismin birbirlerinin sanatına olan yansımaları tüm eserlerinde belirtilen mevcut izleri taşımaktadır.

KAYNAKÇA

Akkuş, Y. (2011). Dışavurumculuk ve 1980 sonrası Türk resim sanatındaki yayılımı. *Yüksek Lisans Tezi*.

Aruoba, O. (2020). *Uzak*. İstanbul: Metis Yayınları.

Ayaydın, A. (2015). Art Nouveau Akımına 21. Yüzyıl Perspektifinden Bir Bakış. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi* 3, 61.

Cassou, J. (1999). *Sembolizm Sanat Ansiklopedisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Erdoğan, F. C. (2019 a). *Sanatın Büyük Ustaları Gustav Klimt*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

Erdoğan, F. C. (2019 b). *Sanatın Büyük Ustaları Egon Schiele*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

Eroğlu, Ö. (2018). *Ekspresyonizm*. İstanbul: Tekhne Yayınları.

Fırıncı, M., & Zencirci, D. E. (2006). Gustav Klimt Ve "Beethoven Friz". *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 138.

Gombrich, E. H. (2013), *Sanatın Öyküsü*, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Hodge, S. (2016). Ekspresyonizm (1890-1934). S. Hodge içinde, *Gerçekten Bilmeniz Gerekn 50 Sanat Fikri* (s. 100). İstanbul: Domingo.

Jung, C. G. (2001). Anılar, Düşler, Düşünceler. C. G. Jung içinde, *Anılar, Düşler, Düşünceler* (s. 236). İstanbul: Can Yayınları.

Kalfa, A. (2018). Toplum Baskısı Altındaki Kadının Ütopik Duruşu. Hacettepe Üniversitesi / Güzel Sanatlar Enstitüsü / Resim Anasanat Dalı. *Yüksek Lisans Tezi*, 16.

Karaahmetoğlu, A. (2014). Gustav Klimt'in Sanatı ve Günümüze Yansıması. Işık Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Resim Anabilim Dalı. *Yüksek Lisans Tezi*.

Kazanç, N. A. (2015). Gustav Klimt ve Alfons Maria Mucha Resimlerinde Kadın İmgesinin Gelişimi. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.*

Kazanç, N. A. (2018). Gustav Klimt'in Kadın Portreleri Üzerine Bir İnceleme. *Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 42(1), 88-89.

Little, S. (2013). İzmler. S. Little içinde, *izmler* (s. 89). İstanbul: Yem Yayın.

Özbay, M. Z. (2019, 02 03). Gustav Klimt'in Resimlerinin Sembolik Anlamı . Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Resim Anasanat Dalı. *Yüksek Lisan Tezi.*

Şenyapılı, Ö. (2008). Resimlerde Çiçekler. *Artist Modern*, 78.

Uz, A. (2012). Gustav Klimt'in Tuvale Yansıttığı Renkli Işıltılı Masalsı Bir Dünya ve Kadın İmgesi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1(1), 56.

Üner, Ö. (2013). Türk Resminde Sembolist Eğilimler. *Msgsu Sosyal Bilimler Dergisi*, 51.

İNTERNET KAYNAKLARI

Adele Bloch-Bauer Portresi "The Portrait Of Adele Bloch-Bauer"- Klimt. (2017, Sanal, Şubat 9). Sanata Başla: <https://www.sanatabasla.com/2017/02/adele-bloch-bauerin-portresi-the-portrait-of-adele-bloch-bauer-klimt/> adresinden alınmıştır.

Aksungur, E. (2018). Sembolizm. Engin Aksungur: <https://enginaksungur.wordpress.com/2018/02/28/sembolizm/> adresinden alınmıştır.

Alpay, S. (2021, Sanal, Mart 20). *Haftanın Tablosu: Öpücük, Gustav Klimt, 1907-1908.* Sanatla Art: <https://www.sanatlaart.com/haftanin-tablosu-opucuk-gustav-klimt-1907-1908/> adresinden alınmıştır

Altaş, A. (2014, Sanal, Mart 20). *Gustav Klimt'in "Beethoven Frieze" adlı frizi.* Resim Biterken: <https://resimbiterken.wordpress.com/2014/03/20/gustav-klimtin-beethoven-frieze-adli-frizi/> adresinden alınmıştır

Dağ, B. (2016, 12 18). *Gustav Klimt ve Hayat Ağacı.* Berfin Dağ: [http://berfindag.com/2016/12/18/gustav-klimt-hayat-agaci/#:~:text=Hayat%20A%C4%9Fac%C4%B1%2C%20bir%20%C3%A7ok%20gelenekte,Mayalarda%20%E2%80%9CTamoenchan%E2%80%9D%20olarak%20bilinir. adresinden alınmıştır](http://berfindag.com/2016/12/18/gustav-klimt-hayat-agaci/#:~:text=Hayat%20A%C4%9Fac%C4%B1%2C%20bir%20%C3%A7ok%20gelenekte,Mayalarda%20%E2%80%9CTamoenchan%E2%80%9D%20olarak%20bilinir.)

Kiely, A. (2021, Sanal, 04 14). Explore the Unknown World of Klimt's Landscapes. Daily Art Magazine: <https://www.dailyartmagazine.com/klimts-landscapes> adresinden alınmıştır

Tufan, T. (2019, Sanal, Ekim 20). Dünya Forum: Sembolizm / Rüya- lar âleminde yeniden doğuş. Gazete Forum: <https://www.gazeteduvar.com.tr/dunya-forum/2019/10/20/dunya-forum-sembolizm-ruyalar-aleminde-yeniden-dogus> adresinden alınmıştır

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel. 1: Egon Schiele, “*Otoportre*”

<http://t1.gstatic.com/licensed-image?q=tbn:ANd9GcQOleZcvyqmR3yYSLhcGgVN5AnA2cFIENNSKKu0TRfqEwCrcUOUytcBoITR1Zw>

Erişim Tarihi: 20 Ocak 2021, Saat: 14:50

Görsel. 2: Egon Schiele, “*Physalis ile Otoportre*”

<https://www.pinterest.ch/pin/505951339380382495/>

Erişim Tarihi: 22 Ocak 2021, Saat: 19.30

Görsel. 3: Egon Schiele, “*Çıplak Çömelen Kadın*”

https://et.wikipedia.org/wiki/Fail:Egon_Schiele_-_Squatting_Female_Nude_-_Google_Art_Project.jpg

Erişim Tarihi: 22 Ocak 2021, Saat: 19.55

Görsel. 4: Egon Schiele, “*Kırmızı Elbise İçinde Kız*”

<https://fineartamerica.com/featured/girl-in-red-robe-and-black-stockings-1911-egon-schiele.html>

Erişim Tarihi: 22 Ocak 2021, Saat: 20.20

Görsel. 5: Egon Schiele, “*Egon ve Edith*”

http://assets.egononline.com/images/static/biography/D1788_small.jpg

Erişim Tarihi: 22 Ocak 2021, Saat: 20.10

Görsel. 6: Egon Schiele, “*Kneeling Girl, Resting on Both Elbows*”

<https://artsandculture.google.com/asset/kniendes-m%C3%A4dchen-auf-beide-ellbogen-gest%C3%BCtzt/JgFbSO4YxygRsQ?hl=tr&avm=3>

Erişim Tarihi: 22 Ocak 2021, Saat: 21.50

Görsel. 7: Aubrey Beardsley, “*The Dancer’s Reward*”

<https://www.wikiart.org/en/aubrey-beardsley/the-dancer-s-reward-1894>

Erişim Tarihi: 25 Mart 2021, Saat: 18:42

Görsel. 8: Aubrey Beardsley, “*The Examination of the Herald*”

<https://collections.vam.ac.uk/item/O132871/the-examination-of-the-herald-drawing-beardsley-aubrey-vincent/?carousel-image=2>

Erişim Tarihi: 25 Mart 2021, Saat: 19:10

Görsel. 9: Gustav Klimt, “*Beethoven Frieze*”

<https://www.pivada.com/Content/Images/uploaded/2.jpg>

Erişim Tarihi: 10 Nisan 2021, Saat: 13:40

Görsel. 10: Gustav Klimt, “*Beethoven Frieze, Yüzen Periler*”

<https://resimbiterken.files.wordpress.com/2014/03/floating-genii.jpg>

Erişim Tarihi: 10 Nisan 2021, Saat: 14:20

Görsel. 11: Gustav Klimt, “*Beethoven Frieze, Acı Çeken İnsanlık*”

<https://www.pivada.com/Content/Images/uploaded/5.jpg>

Erişim Tarihi: 10 Nisan 2021, Saat: 14:35

Görsel. 12: Gustav Klimt, “*Beethoven Frieze, Kötücül Güçler*”

<https://www.pivada.com/Content/Images/uploaded/7.jpg>

Erişim Tarihi: 12 Nisan 2021, Saat: 15:42

Görsel. 13: Gustav Klimt, “*Beethoven Frieze, Dünya ’ya Öpücükler*”

<https://www.pivada.com/Content/Images/uploaded/15.jpg>

<https://www.pivada.com/Content/Images/uploaded/16.jpg>

Erişim Tarihi: 12 Nisan 2021, Saat: 15:56

Görsel. 14: Gustav Klimt, “*Fabl*”

<https://www.pivada.com/gustav-klimt-fabl-1883>

Erişim Tarihi: 15 Nisan 2021, Saat: 19:40

Görsel. 15: Gustav Klimt, “*Aşkın Alegorisi*”

<https://serkanhizli.files.wordpress.com/2015/03/love.jpg?w=424&h=600>

Erişim Tarihi: 15 Nisan 2021, Saat: 20:20

Görsel. 16: Gustav Klimt, “*Judith (Judith ve Holofernes’in Başı)*”

https://en.wikipedia.org/wiki/Judith_and_the_Head_of_Holofernes

Erişim Tarihi: 17 Nisan 2021, Saat: 10:20

Görsel. 17: Gustav Klimt, “*Umut I*”

https://en.wikipedia.org/wiki/Hope_I

Erişim Tarihi: 17 Nisan 2021, Saat: 12:10

Görsel. 18: Gustav Klimt, “*Umut II*”

https://en.wikipedia.org/wiki/Hope_II

Erişim Tarihi: 17 Nisan 2021, Saat: 12:30

Görsel. 19: Gustav Klimt, “*Adele Bloch Bauer’in Portresi*”

https://en.wikipedia.org/wiki/Portrait_of_Adele_Bloch-Bauer_I

Erişim Tarihi: 17 Nisan 2021, Saat: 15:50

Görsel. 20: Gustav Klimt, “*Danae*”

[https://en.wikipedia.org/wiki/Dana%C3%AB_\(Klimt\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Dana%C3%AB_(Klimt))

Erişim Tarihi: 25 Nisan 2021, Saat: 11:50

Görsel. 21: Gustav Klimt, “*Öpücük*”

[https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%96p%C3%BCc%C3%BCk_\(tablo\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%96p%C3%BCc%C3%BCk_(tablo))

Erişim Tarihi: 5 Mayıs 2021, Saat: 9:30

Görsel. 22: Gustav Klimt, “*Ölüm ve Yaşam*”

<https://www.sanatlaart.com/wp-content/uploads/2018/11/1-11.jpg>

Erişim Tarihi: 5 Mayıs 2021, Saat: 12:00

Görsel. 23: Gustav Klimt, “*Gelin*”

<https://www.wikiart.org/en/gustav-klimt/the-bride-unfinished-1918>

Erişim Tarihi: 5 Mayıs 2021, Saat: 17:10

Görsel. 24: Egon Schiele, “*Kardinal ve Rahibe*”

<https://www.leopoldmuseum.org/en/collection/highlights/132>

Erişim Tarihi: 5 Mayıs 2021, Saat: 17:30

Görsel. 25: Gustav Klimt, “*Öpücük*”

[https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%96p%C3%BCc%C3%BCk_\(tablo\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%96p%C3%BCc%C3%BCk_(tablo))

Erişim Tarihi: 6 Mayıs 2021, Saat: 17:35

Görsel. 26: Egon Schiele, “*Kucaklaşma II*”

https://2.bp.blogspot.com/-8cH1_Q1aRt8/V5IXLIMyM3I/AAAAAAAAA00/FYTrMRSgeUIWLIDDGrJYP1hA6gdAs6pJACKgB/w1200-h630-p-k-no-nu/060%2BKucakla%25C5%259Fma%2BThe%2BEmbrace%2B-%2BSchiele.jpg

Erişim Tarihi: 6 Mayıs 2021, Saat: 11:25

Görsel. 27: Egon Schiele, “*Hermits*”

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/b2/Egon_Schiele_-_The_Hermits_-_Google_Art_Project.jpg/1200px-Egon_Schiele_-_The_Hermits_-_Google_Art_Project.jpg

Erişim Tarihi: 7 Mayıs 2021, Saat: 15:20

Görsel. 28: Egon Schiele, “*Gerti Schiele'nin portresi*”

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b7/Portrait_of_Gerti_Schiele_1909_Egon_Schiele.jpg

Erişim Tarihi: 7 Mayıs 2021, Saat: 15:40

Görsel. 29: Egon Schiele, “*Ayakta Duran Kız*”

<https://www.passion-estampes.com/deco/affiches/schiele/schielegerti.jpg>

Erişim Tarihi: 7 Mayıs 2021, Saat: 16:05

Görsel. 30: Egon Schiele, “*Friederike Maria Beer-Monti'nin Portresi*”

<https://uploads4.wikiart.org/images/egon-schiele/portrait-of-friederike-maria-beer-1914.jpg!Large.jpg>

Erişim Tarihi: 7 Mayıs 2021, Saat: 17:25

Görsel. 31: Gustav Klimt, “*Friederike Maria Beer-Monti'nin Portresi*”

<https://pbs.twimg.com/media/DbJjiBUWAAEf2n8.jpg>

Erişim Tarihi: 8 Mayıs 2021, Saat: 17:45

Görsel. 32: Egon Schiele, “*Seated Woman with Legs Dawn Up (Adele Hermst)*”

https://www.hamatkenaf.com/index.php?main_page=product_info&products_id=53934

Erişim Tarihi: 8 Mayıs 2021, Saat: 10:15

Görsel. 33: Egon Schiele, “*Reclining Woman*”

https://artsandculture.google.com/asset/liegende-frau/lQEW5dGkAKFv_Q?hl=tr&ms=%7B%22x%22%3A0.5%2C%22y%22%3A0.5%2C%22z%22%3A9.415828851269023%2C%22size%22%3A%7B%22width%22%3A1.4073023897058818%2C%22height%22%3A1.2374999999999996%7D%7D

Erişim Tarihi: 10 Mayıs 2021, Saat: 10:30

Görsel. 34: Gustav Klimt, “*Kadının Üç Evresi (Le Tre Eta)*”

<https://artsandculture.google.com/asset/le-tre-et%3A0/rAEe45CoVy3F0w?hl=tr&ms=%7B%22x%22%3A0.5%2C%22y%22%3A0.5%2C%22z%22%3A8.698494920739881%2C%22size%22%3A%7B%22width%22%3A2.523391873278235%2C%22height%22%3A1.2374999999999992%7D%7D>

Erişim Tarihi: 10 Mayıs 2021, Saat: 12:20

Görsel. 35: Egon Schiele, “*Lovemaking*”

<https://www.meisterdrucke.uk/fine-art-prints/Egon-Schiele/789070/Lovemaking.-1915.html>

Erişim Tarihi: 10 Mayıs 2021, Saat: 13:50

Görsel. 36: Gustav Klimt, “*Farmhouses with Birch Trees*”

<https://www.wikiart.org/en/gustav-klimt/farmhouses-with-birch-trees>

Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2021, Saat: 17:40

Görsel. 37: Gustav Klimt, “*Fir Forest I*”

<https://www.wikiart.org/en/gustav-klimt/fir-forest-i>

Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2021, Saat: 18:00

Görsel. 38: Gustav Klimt, “*Beech Grove I*”

<https://www.wikiart.org/en/gustav-klimt/beeceh-grove-i>

Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2021, Saat: 19:00

Görsel. 39: Gustav Klimt, “*Buchenhain*”

<https://www.wikiart.org/en/gustav-klimt/buchenhain>

Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2021, Saat: 19:20

Görsel. 40: Gustav Klimt, “*Birch in a Forest*”

<https://www.wikiart.org/en/gustav-klimt/birch-in-a-forest>

Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2021, Saat: 21:40

Görsel. 41: Gustav Klimt, “*Birch Forest*”

<https://www.wikiart.org/en/gustav-klimt/farmhouse-with-birch-trees-1903>

Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2021, Saat: 22:15

Görsel. 42: Gustav Klimt, “*The Tree Of Life, Stoclet Frieze*”

<https://serkanhizli.files.wordpress.com/2015/10/the-tree-of-life.jpg>

Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2021, Saat: 22:45

Görsel. 43: Egon Schiele, “*Forest with Sunlit Clearing in the Background*”

<https://uploads7.wikiart.org/images/egon-schiele/forest-with-sunlit-clearing-in-the-background-1907.jpg!Large.jpg>

Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2021, Saat: 23:10

Görsel. 44: Egon Schiele, “*Sunflower*”

<https://www.wikiart.org/en/egon-schiele/sunflower-1908>

Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2021, Saat: 23:50

Görsel. 45: Egon Schiele, “*Sunflower*”

<https://www.wikiart.org/en/egon-schiele/sunflower-1909>

Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2021, Saat: 00:10

Görsel. 46: Egon Schiele, “*Sunflowers*”

<https://www.wikiart.org/en/egon-schiele/sunflowers-1911-1>

Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2021, Saat: 00:25

Görsel. 47: Gustav Klimt, “*The Sunflower*”

<https://www.wikiart.org/en/gustav-klimt/the-sunflower-1907>

Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2021, Saat: 01:10

Görsel. 48: Egon Schiele, “*Autumn Tree on Movement*”

<https://www.wikiart.org/en/egon-schiele/autumn-tree-in-movement-1912>

Erişim Tarihi: 16 Mayıs 2021, Saat: 10:00

Görsel. 49: Egon Schiele, “*Four Trees*”

<https://www.wikiart.org/en/egon-schiele/four-trees-1917>

Erişim Tarihi: 16 Mayıs 2021, Saat: 10:15

T. C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Güzel Sanatlar Enstitüsü
Resim Ana Sanat Dalı

ÖZGEÇMİŞ

<i>Kişisel Bilgiler</i>	
Adı Soyadı	
Doğum Yeri	
Doğum Tarihi	
<i>İletişim Bilgileri</i>	
Telefon	
E-posta	
Adres:	
<i>Eğitim Bilgileri</i>	
Lise	
Üniversite	
Sergi	
Çalıştay	
Aldığı Ödüller	
Kurs-Sertifika	

İmza

